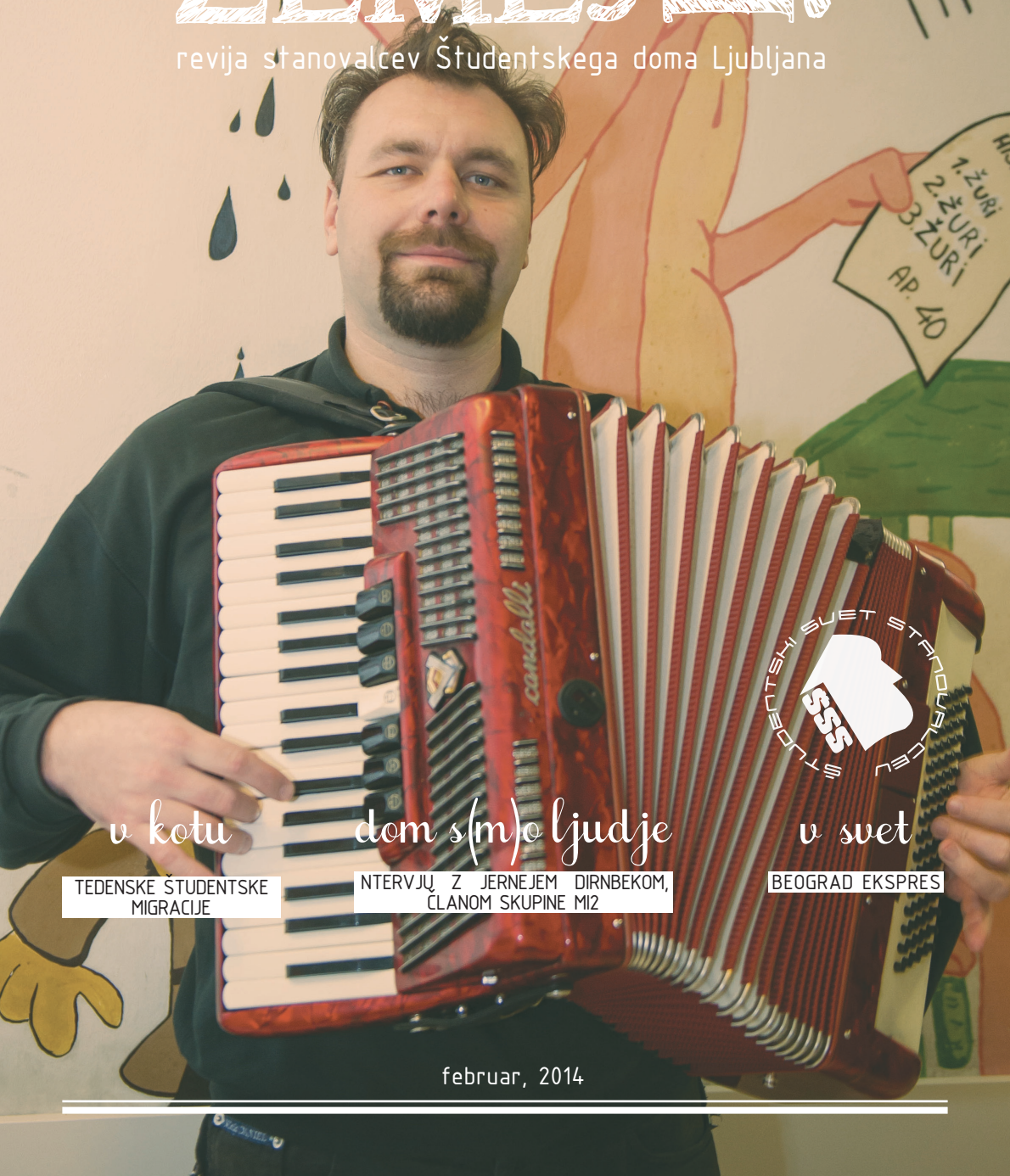

na svoji ZEMLJI



revija stanovalcev Študentskega doma Ljubljana



v kotu

TEDESKES ŠTUDENTSKE
MIGRACIJE

dom s(m)o ljudje

INTERVJU Z JERNEJEM DIRNBKOM,
ČLANOM SKUPINE MIZ

v svet

BEOGRAD EKSPRES



februar, 2014



PRANJE TEDENSKE UMAZANIJE



Revija stanovalcev Študentskega doma Ljubljana.

NA SVOJI ZEMLJI.
Številka 14.01. Februar 2014.

ODGOVORNA UREDNICA: Vida Božičko.

NOVINARJI: Romana Vantur, Vida Božičko, Julija Opeka, Lucija Zorko, Sara Berginc, Špela Sanabor, Ana Bavčar, Lea Dvoršak, Nastja Cinzia Hrobat, Mojca Vhič, Uroš Kotnik, Mija Bon, Katja Humar, Matevž Polajnar.

LEKTORICA: Mija Bon.

FOTOGRAFIJA NASLOVNICE: Marko Vitas.

OBLIKOVANJE: Katja Božičko.

NASLOV UREDNIŠTVA: Študentski svet stanovalcev – Na svoji zemlji, Dom 3, Cesta 27. aprila 31, 1000 Ljubljana.

IZDAJATELJ: Študentski svet stanovalcev Študentskega doma Ljubljana.

ELEKTRONSKA POŠTA: info@ssvet.si

TISK: Fotoprospekt d. o. o.

NAKLADA: 2500 izvodov.

Kar čez teden izpraznimo in zamažemo, čez vikend napolnimo in operemo. Nekako tako bi lahko opisali tedensko seljenje študentov od doma v kraj študija. Tokrat se v rubriki V KOTU posvečamo tedenskim migracijam študentov. Sprašujemo jih, kako pogosto in s katerimi prevoznimi sredstvi se vračajo domov, kaj selitev posamezniku prinaša na psihološki ravni, v intervjuju pa sprašujemo, zakaj je dom pomemben in kje smo sploh doma. Je dom tam, kjer polnimo svoje denarnice in peremo perilo, ali tam, kjer mažemo, zapravljamo in praznimo? »Dom je prostor podpore, varnosti in rutine, študentski dom pa je dinamična ustanova, kjer se ljudje nenehno menjujejo,« je v intervjuju povedal dr. Jaka Repič, mi pa ugotavljamo, da je celotno študentsko življenje dinamično, da se ljudje nenehno spreminjajo, iz naših življenj odhajajo in prihajajo novi. Doba takega nestabilnega življenja se vedno bolj podljšuje in je praksa številnih mladih še po končanem študiju, kar opisujemo v prispevku Generacija novodobnih nomadov.

V rubriki DOM S(M)O LJUDJE lahko ob domski izkušnji iz Doma 5 v Rožni dolini spoznate še legendo Mestnega loga in preberete intervju z nekdanjim stanovalcem študentskih domov Jernejem Dirnbekom, članom skupine Mi2. ZA VRATI tokrat stojijo študentske omare. Odprite svojo in odkrite filozofa, boema ali upornika v sebi! O študentskem izbrisu, bivanju na črno, higienski inšpekciji, domski škodi in še čem lahko preberete v ŠTUDENSKIH NOVICAH. V rubriki V SVET se lahko za nekaj časa preselite v Beograd ali na Portugalsko, preberete misli kolumnistov v rubriki RAZMIŠLJAMO, vse erasmus sosede pa opomnite na rubriko INTERNATIONAL CORNER, kjer lahko tokrat preberejo nekefo med študenti, ki so na izmenjavi, ali pa se naučijo nekaj uporabnih fraz v slovenskem jeziku, zbranih na strani 30.

Izpiiti so za nami in ker je pred nami ob že tako veselem dejstvu še pust, vam želim veliko zabave, pa seveda – izvirno masko. Če ne drugega, se lahko dobro našemite že, če pred pustom izpustite eno »vikend žehto«.

PRIJETNO BRANJE!

VIDA BOŽIČKO
UREDNIKA REVIE NA SVOJI ZEMLJI
VIDA.BOZICKO@GMAIL.COM



POZDRAVLJENI UČENJAKI!

Najtežje obdobje v študentskem življenju je za nami. Srčno upam, da za vse čim bolj uspešno in končano vsaj za kratek čas, do novega izpitnega obdobja. Prišel je čas, ko se bomo ponovno lahko sprostili in zaživel študentsko življenje. Za dobro in pravo študentsko življenje je zelo pomembna dobra družba, študentsko vzdušje in zabava. Ker nam je vsem skupno, da bivamo v najboljšem kraju za kvalitetno študentsko življenje, je pomembno, da se zavedamo tega in hkrati cenimo življenje v študentskih domovih. Študentski domovi so praktično »mrtvik«, če v njih ni življenja. Ko sem se vselil v študentski dom, so bili vsi hodniki polni študentov, ki so po študentskem življenju hrepeneli – pa s tem ne mislim samo zabav. Kava, ki jo spiješ s sosedom ali sosedo, je lahko najboljši del tvojega študentskega življenja, saj bo morda ravno ta sosed postal tvoj življenjski prijatelj. S temi besedami vam želim sporočiti le to, da je eden glavnih namenov študentskega življenja ravno spoznavanje novih ljudi in gradnja novih prijateljstev – pa ne tistih na Facebooku in Twitterju, temveč pravih, ob kavi v študentski sobi ali na hodniku, na pivu v menzi ali ob noro dobri zabavi.

Ti spomini nam bodo v jeseni življenja prinesli nasmeh na obraz in toplino v srce, zato izkoristite vsak dan, vsako prsto minuto za sebe in ljudi, ki so vam pri srcu, saj vam bodo ravno ti ljudje pomagali v težkih trenutkih, ko boste potrebovali pomoč.

Približuje se konec zime in hkrati se bliža tudi pustni torek. Študentski svet stanovalcev bo tudi letos priredil največje študentsko pustovanje za vse, željne zabave. Ta bo v torek, 4. marca, s pričetkom ob 18. uri v Rožni dolini pod ogrevanim šotorom.

SE VIDIMO TAM!

MIHA LUZAR
PREDSEDNIK ŠTUDENTSKEGA SVETA STANOVALCEV
MIHA.LUZAR@SSVETS.SI

KAZALO

V KOTU

Tedenske študentske migracije	4
Selitev pogosto spremlja strah pred spremembami	6
Intervju z etnologom in antropologom dr. Jakom Repičem	8
Tedensko preseljevanje se vse pogosteje nadaljuje tudi po študiju	10
DOM S(M)O LJUDJE	
Študentka o svoji domski izkušnji	11
Portret Erika - ikone Mestnega loga	12
Intervju z Jernejem Dirnbekom, članom skupine Miz	14
ZA VRATI	
Moja omara	16

ŠTUDENTSKE NOVICE

Tudi študenti smo lahko izbrisani	20
Housing Anywhere - ko bivanje na črni postane legalno	22
Ugotovitev komisije: najslabše so počiščeni domovi apartmajskega tipa	23
Študentski referendum	24
»Škodo naj poravna odgovorni,« zahtevajo stanovalci Doma FDV	26

V SVET

Beograd ekspres	27
Portugalska - dežela sonca, morja, palm in fada	28

INTERNATIONAL CORNER

The mystery of Slovenian language	30
We asked Erasmus students	31

RAZMIŠLJAMO

Kolumna: Matevž Poljnar	32
Kolmuna: Nastja Cinzia Hrobat	33

Tedenske študentske migracije

VEČINA SE DOMOV VRAČA VSAK TEDEN



PRIPRAVILI: ROMANA VANTUR IN VIDA BOŽIČKO

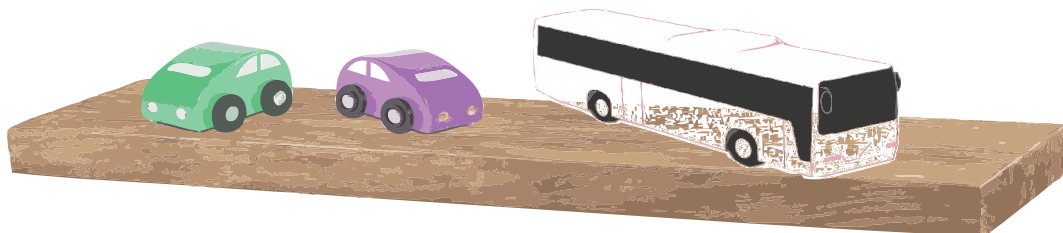
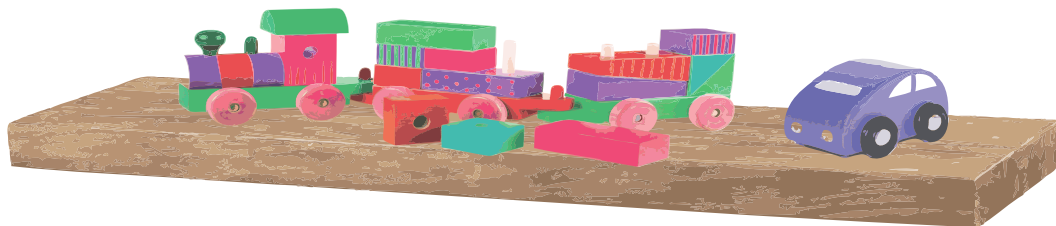
GRAFIKON: LEA DVORŠAK

Bivanje tekom študijskega leta v študentskih domovih potegne za seboj odsotnost zdoma in iz domačega kraja nasploh. Veliko študentov se zato ob koncih tedna, ko se končajo obveznosti na faksu, zelo rada vrača domov k svoji družini in prijateljem. S pomočjo spletne ankete smo ugotavljali, kakšne so migracijske navade današnjih študentov.

S KATERIM PREVOZNIIM SREDSTVOM NAJVEČ HODITE DOMOV?

VOZIM SE Z VLAKOM
42,3 %

PELJEM SE S SVOJIM
AVTOM
11,7 %



POIŠČEM NA SPLETNI STRANI
PREVOZ.ORG
16,8 %

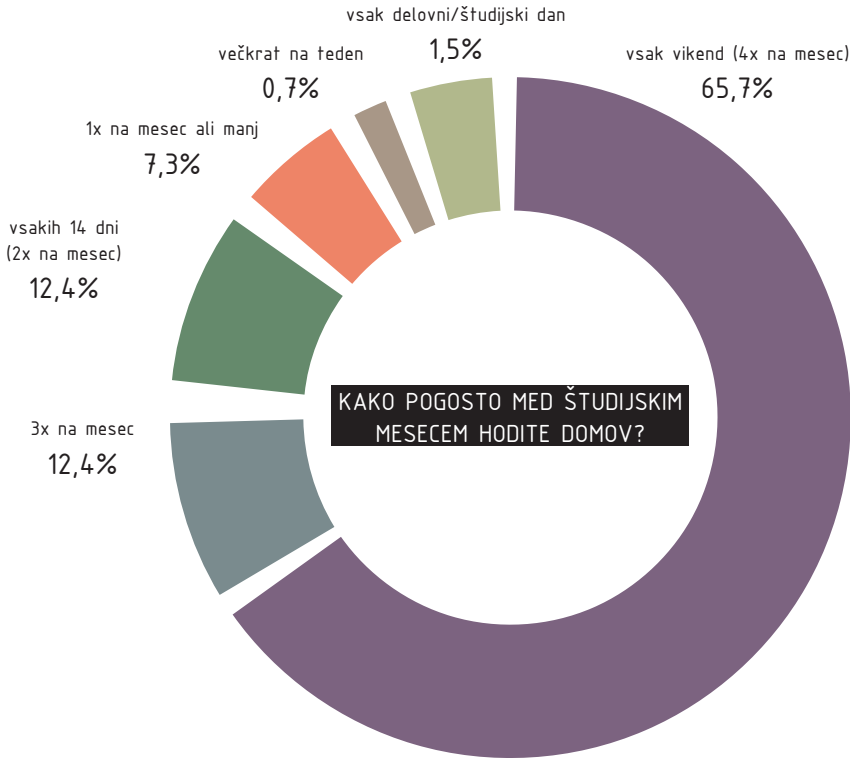
PELJEM SE S
PRIJATELJEM
10,2 %

VOZIM SE Z AVTOBUSOM
17,5 %

UPORABA JAVNEGA PROMETA MED ŠTUDENTI V PORASTU

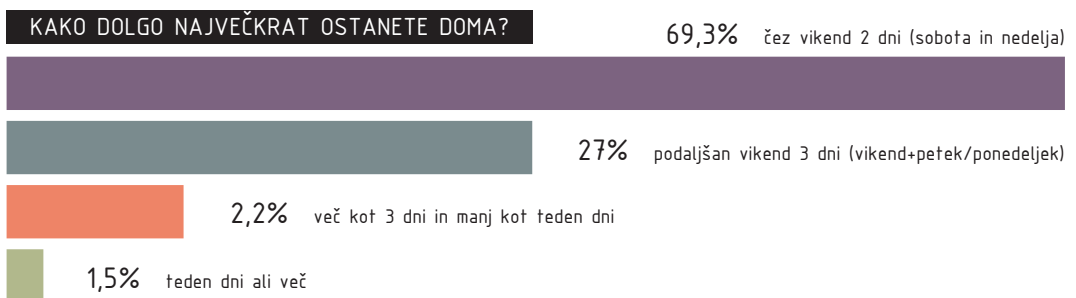
Na podlagi spletne ankete smo ugotovili, da je med študenti najpopularnejša uporaba javnega prevoza, saj sta na prvem mestu po številu anketirancev vožnja z vlakom in avtobusom. Očiten porast uporabe javnega prometa se je pojavil lansko študijsko leto, ko je vlada uvedla subvencionirane vozovnice za študente in dijake. Sprememba je povzročila močno povečano uporabo javnega prevoza. Tudi letos so subvencionirane vozovnice v javnem potniškem prometu na voljo, vendar po višji ceni, a to očitno ni bistveno spremenilo števila uporabnikov.

Tudi uporaba avtomobilov je med študenti še vedno prisotna. Nekaj se jih vozi s stalnim prevozom, torej s prijatelji in znanci, spet drugi pa si prevoz poiščejo na spletni strani prevoz.org. »Gre za odličen primer samoregulacije, ki potrjuje, da so tisti sistemi, ki se sami regulirajo, trdni in obstojni,« pojasnjuje urbanistka **dr. Ilka Čerpes**.



VEČ KOT POLOVICA VPRAŠANIH SE DOMOV VRAČA VSAK TE DEN

Tedensko se domov vrača skoraj 66% anketiranih študentov, večina pa jih doma ostane dva dni, in sicer v soboto in nedeljo, nekaj manj si privoščijo tridnevni podaljšan vikend doma, le redki pa hodijo domov čez teden, saj imajo takrat študijske obveznosti.



SELITEV KOT NOVA IZKUŠNJA, KI SČASOMA POSTANE RUTINA



PRIPRAVILI: LUCIJA ZORKO IN JULIJA OPEKA

Mnogo študentov se mora zaradi oddaljenega kraja študija preseliti v drug kraj, kar pa za marsikoga ni prijetna izkušnja, saj ga ob tem spremlja strah. Ravno to čustvo je značilni spremljevalec sprememb, ki se nam v življenju dogajajo. Teh se načeloma ne bojimo, če je nagrada, ki jo pridobimo z odločitvijo za spremembo višja od posledic, ki bi nas lahko doletele, če bi ostali, kjer smo. Med glavnimi razlogi za strah je negotovost, ki jo prinašajo spremembe in z njimi povezan stres.

STRES OB MENJAVI OKOLJA

Študent, ki odide študirat v nek drug kraj in tam tudi začasno živi, se sooča z veliko spremembami. Lahko izgubi svoje prijatelje in si zato skuša poiskati nove, kar pa je zahteven proces. V njem pogosto nove prijatelje primerja s starimi, s katerimi pa je navadno bolj povezan, saj ima z njimi več (prijetnih) izkušenj in skupnih zgodb. Navaditi se mora tudi nove rutine, študijskega sistema, novega kraja na sploh in samostojnega življenja. Prav slednje lahko posameznikom predstavlja največji stresor, sploh če so bili v domačem kraju navajeni na veliko oporo družine.

ODPRTI LJUDJE IMAJO S SELITVAMI MANJ TEŽAV

Posameznike, ki s selitvami nasploh nimajo težav, bi lahko opisali kot bolj odprte. Gre za osebnostno dimenzijo, ki jo označujejo lastnosti dovzetnosti za nove ideje, aktivnosti in izkušnje. Hkrati pa je pomembno tudi, da je posameznik sposoben stresorje iz okolja uspešno obvladovati – pri tem gre za tako imenovano osebnostno čvrstost. Posamezniki, ki imajo naštetje karakteristike, se bolje prilagodijo novemu okolju.

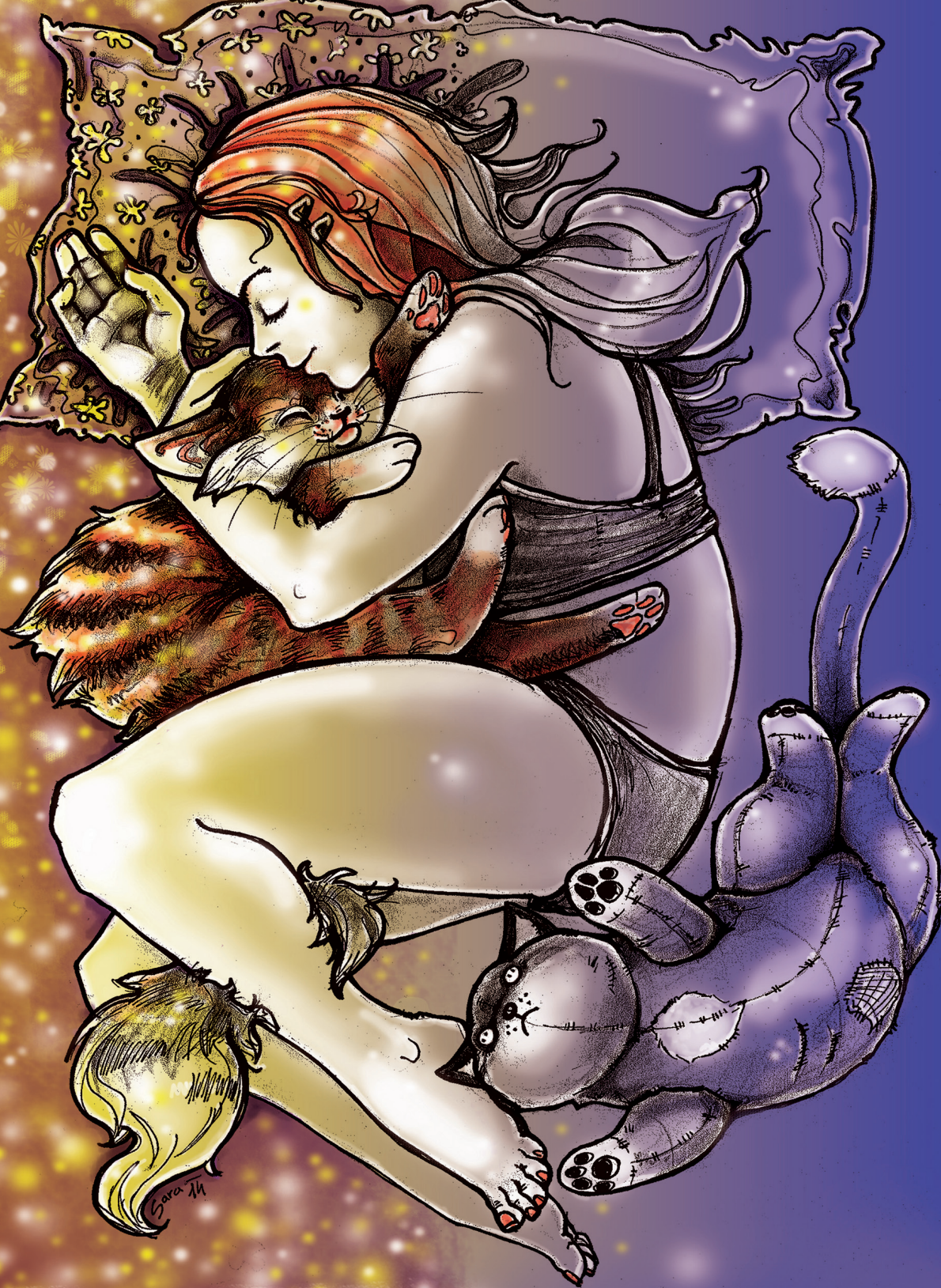
NAJ STRAH ZAMENJA RADOVEDNOST

Študent naj na selitev v drugo okolje gleda kot na priložnost za novo izkušnjo, ki bo sčasoma postala rutinska. Osredotoči naj se na pozitivne plati selitve. Kadar se počuti negotovega, naj ne obupa, pač pa poskusi najti prijetne stvari, ki ga obkrožajo v novem okolju. Lahko vizualizira, da je v njegovi koži nekdo drug in poskuša ugotoviti, kaj bi ta oseba storila v različnih scenarijih. Namesto, da se boji spremembe, naj bo radoveden in izkusi možnosti, ki jih ponuja novo okolje.

Nova znanja, poznanstva in pomemben proces osamosvajanja Seveda pa ima selitev tudi številne pozitivne posledice. Tako lahko v novem okolju spoznamo številne nove ljudi, s čimer širimo svoj krog poznanstev in socialno mrežo. Bivanje v študentskem domu je s tega vidika posebej zanimivo, saj sostanovanci običajno prihajajo iz različnih delov Slovenije, kar nam posredno omogoča tudi spoznati raznolikosti naše prelepe dežele. Novo okolje nam hkrati prinaša še ogromno možnosti za dodatna izobraževanja, za sodelovanja v različnih društvih in ukvarjanje s hobiji, ki jih v domačem kraju morda ni. Postopoma se dogaja še pomemben proces osamosvajanja od primarne družine, ki je pomemben korak na poti do samostojnega življenja.

»Lahko vizualizira, da je v njegovi koži nekdo drug in poskuša ugotoviti, kaj bi ta oseba storila v različnih scenarijih.«

»Novo okolje nam hkrati prinaša še ogromno možnosti za dodatna izobraževanja, za sodelovanja v različnih društvih in ukvarjanje s hobiji, ki jih v domačem kraju morda ni.«



ROBOTA NEDELJA PON TOR SRE ČET PET



Intervju z etnologom in antropologom dr. Jakob Repičem

MED TEDNOM DOMA, ČEZ VIKEND DOMA DOMA

PRIPRAVILA: SARA BERGINC

FOTOGRAFIJA: ALENKA MLAKAR

V nedeljo zvečer v Ljubljano, v petek pa domov. To je tedenska rutina marsikaterega študenta, ki v času študija redno migrira iz kraja bivanja v kraj, kjer je doma. Etnolog in kulturni antropolog dr. Jaka Repič pravi, da gre pri tej menjavi okolja za pomemben korak osamosvajanja in odraščanja, hkrati pa novo okolje prinese tudi nova poznanstva in spoznanja, ki so prav tako pomembna. Repič je v pogovoru med drugim poudaril pomen tedenskih migracij, pojasnil fenomen skupnosti v študentskih domovih in razložil, zakaj študentski dom ne more zamenjati našega primarnega doma. »Kakšno je študentsko življenje v domu, najbolj vedo študentje,« v smehu pojasni Repič, ki sicer sam nikoli ni živel v domu, je pa tja včasih zašel na obisk, po zapiske ali na žur.

KAKO BI TEDENSKIE MIGRACIJE ŠTUDENTOV UVRSTILI V KONTEKST?

Vprašanje je, koliko je to v bistvu sploh migracija. Je pa verjetno prva izkušnja, ki je povezana s preselitvijo. Redne migracije so namreč prva osamosvojitve za mnoge, ki živijo pri starših. V tem smislu je to zagotovo zelo pomembno za njihovo življenje, saj gre ob spremembi kraja za prvo izkušnjo samostojnosti, ki je s tem povezana.

ZAKAJ JE OSAMOSVAJANJE TAKO POMEMBEN MEJNIK V ODRAŠČANJU POSAMEZNIKA?

Osamosvaja se ne samo prostorsko in finančno, ampak tudi socialno. To pa je eden pomembnejših korakov v življenju. Potrebno se je znajti in vzpostaviti nova socialna razmerja, najti nove, lastne povezave na podlagi študija in novega

kraja bivanja. To je pomembno še zlasti v študentskih domovih, kjer živiš tudi z ostalimi, novimi ljudmi, kar pa prinaša tudi novo prakso vsakdanjega življenja študentov, ki je močno drugačna od tiste doma.

TEDENSKIE MIGRACIJE ŠTUDENTOV SO USMERJENE PREDVSEM V VEČJA MESTA. SO MLADI, KI TAM ŽE ŽIVIJO, IZVZETI IZ TAKEGA PRESELJEVANJA?

Ja, pri tedenski migraciji gre ponavadi za ruralno-urbane migracije ali pa za migracije iz manjšega kraja v večje mesto. Največkrat gre za tedenske migracije v kraj, kjer je univerza, to pomeni v Ljubljano, Maribor, Koper. Sigurno lahko opazimo demografski trend, da zelo malo Ljubljančanov odhaja drugam. So, ampak te izjeme. Medtem, ko ni nenavadno, če na primer študent pride iz Maribora v Ljubljano.

ZAKAJ OPAŽAMO TAK TREND?

Verjetno je to povezano z razumevanjem same organizacije države, ki pa še zdaleč ni tako centralizirana, kot jo skušajo mnogi predstaviti. Vprašanje, ki je relevantno, je, ali obstajajo Ljubljančani, ki študirajo v Velenju ali v Mariboru? Obstajajo sigurno, a v zelo specializiranih študijskih programih. Če nekdo pride iz Maribora študirat v Ljubljano, verjetno ne pride samo zato, ker Ljubljana program ima, Maribor pa ne, saj študirajo tudi na programih, ki so v Mariboru. Tu gre predvsem za neko drugo željo. Željo po osamosvojitvi, po študiju v drugem kraju in življenju tam. Veliko študentov, ki pride študirat v nov kraj, zaživi v študentskem domu in se tako med »sebi enakimi« spozna z novim okoljem.

Res je. Študentsko naselje je specifično naselje, ki vzpostavlja možnosti notranjih, dovolj močnih socialnih in prijateljskih povezav, pa tudi ljubezenskih in drugih. Stanovalci si pomagajo z iskanjem zaposlitve, z informacijami, s študijem in z družabnim življenjem, ki je tudi zelo pomembno.

PA BI LAHKO REKLI, DA JE TAKO NASELJE IZOLIRANO OD DRUGEGA URBANEGA ŽIVLJENJA V MESTU?

Izolirano absolutno ne. To ni svet zase. Je svet, ki mogoče ni neposredno povezan z najbližjo okolico, ampak sigurno močno povezan z različnimi fakultetami. Iz nekega študentskega doma v Rožni dolini grejo povezave do vseh fakultet, ne samo do ene. Ni zaprtih povezav – ena fakulteta, en dom. Torej ni klasičen kampus, ki je izoliran kraj v mestu. V Ljubljani so tako fakultete kot domovi razpršeni na več glavnih lokacij, zato so študenti precej bolj povezani z urbanim življenjem.

Z BIVANJEM V ŠTUDENSKEM DOMU JE POVEZANA TUDI IDENTIFIKACIJA Z DOMOM IN VPRAŠANJE TEGA, KAJ DOM SPOH JE. IMA POSAMEZNIK LAHKO VEČ DOMOV HKRATI, S KATERIMI SE ENAKO IDENTIFICIRA?

Seveda lahko. Pri migracijah je to ena izmed značilnosti, da imajo migranti več krajev, ki jim rečejo dom ali bivališče, so pa med seboj ti kraji tudi segmentarno ločeni. Nimajo iste konotacije, tudi če se v vsakdanjem govoru uporablja isti izraz – »grem domov«. V tej normalni urbani situaciji se lahko reče »grem domov« in se verjetno misli v študentski dom. Grem »domov domov«, pa se misli domov za vikend. Je ista beseda, ampak so različne konotacije. En dom pomeni starše, družino, finančno in čustveno podporo ali pa v končni fazi celo prisilo. Drug dom pa pomeni nekaj drugega. Kaj pomeni, seveda najbolj vedo študenti sami. Jaz tega ne vem, predstavljam pa si, da seveda pomeni precej drugačne odnose, saj dom ni samo kraj, ampak tudi družbeni prostor. Je kraj, ki nosi konotacijo nekih odnosov in vsakdanjih praks. Grem domov oprat perilo, se pocrkljat in pomagat staršem, je nekaj povsem drugega, kot grem domov študirat, se spočit ali pa ... žurat.

»Grem domov oprat perilo, se pocrkljat in pomagat staršem, je nekaj povsem drugega, kot grem domov študirat, se spočit ali pa ... žurat.«

SE LAHKO ZGODI, DA ŠTUDENSKI DOM NADOMESTI PRIMARNI DOM?

Mislím, da ne. Je pa to zopet stvar, ki jo bodo najbolj vedeli študenti. Študentski dom je v bistvu dinamična situacija, ljudje se tukaj menjajo. Tudi če kdo študira »večno«, pa ne študirajo večno vsi. Torej tudi, če nekdo vleče študij, se njegovi kolegi in kolegice, prijatelji in prijateljice v domu menjujejo. To pa študentski dom spreminja v nestabilen in spremenljiv kraj. V bistvu gre v vsakem primeru za kraj začasnega bivanja, ki nikoli ne postane kraj stalnega bivanja. Če tudi si nekateri že v študentskih domovih ustvarijo družino, pa je med njimi verjetno zelo močna težnja, da se čim prej osamosvojujejo.

»Študentski dom je v bistvu dinamična situacija, ljudje se tukaj menjajo.«

BI TO SITUACIJO LAHKO PRIMERJALI ŠE S KATERO DRUGO?

Ja, morda s popotništvom in turizmom. Ravno v času študija namreč začne potovati večina tistih ljudi, ki to namerava in ima potovanja visoko na lestvici prioritete. Takrat je ta korak lažji, saj so mladi že toliko samostojni in samozavestni, po drugi strani pa še vedno neodvisni, da se podajo tudi na kakšne bolj oddaljene poti. To ima neke specifične učinke na samo identiteto, na odraščanje, na videnje samega sebe pri odraščanju, pri osamosvajanju in pri uveljavljanju v družbi, zato lahko med popotništvom in prvimi tedenskimi migracijami potegnemo kar nekaj vzporednic.

JE RES, DA SO LE ŠTUDENTI, KI TEDENSKO MIGRIRAJO V DRUG KRAJ, TISTI »TAPRAVI«, KI IMAJO RESNIČNO IZKUŠNJO ŠTUDENSKEGA ŽIVLJENJA?

Saj jo imajo vsi! Tudi tisti, ki že živijo v kraju študija, imajo to izkušnjo, vendar je ta veliko manj intenzivna. Vezana je predvsem na sam študij, na sam oddelek in učenje, precej manj pa je družbenih dimenzij samega študentskega življenja. Čeprav tudi so. Ne smemo reči, da jih ni. Strinjate pa se, da razlike med enimi in drugimi študenti so ... Ja, absolutno. Menim, da obstajajo pomembne razlike v izkušnjah glede študija. Te se še najbolj odražajo v spominih na študentska leta, ki so veliko bolj intenzivni in pestri pri tistih, ki so se v času študija tudi osamosvojili in zaživel v večjem kraju.

ZAKAJ MENITE, DA JE TAKO?

Študenti, ki bivajo v študentskem domu ne spletajo novih vezi le znotraj študijskega programa, ampak tudi na principu lokacije. Ti ljudje ob disciplinarnih spletajo tudi transdisciplinarne vezi, medtem ko študentje, ki živijo doma ob študijskih sošolcih ohranjajo še nekaj starih vezi iz osnovne in srednje šole, novih pa ne sklepajo tako pogosto. Transdisciplinarne povezave, ki so za študente zelo pomembne, so veliko bolj prisotne pri študentih, ki bivajo v študentskih domovih. Mladi tam spoznavajo širino, spoznavajo nove stvari in drugačno življenje, medtem ko ostali bolj ohranjajo lokalne povezave, torej tiste, ki so na ravni generacije – ne več in ne širše. Ti mladi zato dobijo širši vpogled v študij, saj spoznajo cel kup ljudi, ki študirajo na drugih smereh, cimre pa spremljajo pri njihovih študijskih težavah.

Tedensko preseljevanje se vse pogosteje nadaljuje tudi po študiju

GENERACIJA NOVODOBNIH NOMADOV



PRIPRAVILA: VIDA BOŽIČKO

FOTOGRAFIJA: KATJA BOŽIČKO

Petra je 27-letna diplomantka germanistike. Prihaja iz okolice Ptuja, živi v Mariboru, dela pa v Ljubljani. Redno torej potuje po polovici Slovenije in je le ena od mnogih mladih, ki danes zaradi dela in želje po čim hitrejši osamosvojitvi z nahrbtnikom na rami živi malo tu in malo tam.

Statistike kažejo, da se doba mladih, ki se osamosvojijo podaljšuje, da je med njimi vse večja brezposelnost in da je uporabnikov »Hotela mama« vse več: želja po lagodnem življenju in strah pred odraslostjo so večinoma opazke generacije, ki si je že uspela »nekaj ustvariti« in ki ne dopušča argumentov, kot so splet okoliščin in krizni časi, pač pa celotne eksistenčno in finančno stisko razumejo kot težavo posameznika. Če izvzamemo tisti delež mladih, ki sedijo doma in tarnajo nad težkimi časi, še vedno ostane velik delež tistih, ki so vzeli stvari v svoje roke in so, kot Petra, z nahrbtnikom na rami odšli s trebuchom za kruhom.

TEDENSKE IN DNEVNE MIGRACIJE ZARADI DELA SO V PORASTU

»Trenutno delam na Avstrijskem inštitutu v Ljubljani, v eni od mariborskih kavarn, vmes pa opravljam tudi inštrukcije in varstvo otrok,« svoj delovni teden opisuje Petra, ki včasih prespi pri prijateljih ali sorodnikih, iz enega do drugega »delovnega mesta« pa potuje s pomočjo prevozov, ki jih najde na spletni strani prevoz.org.

Take migracije, ki zaradi dela potekajo tedensko ali celo dnevno, so se v zadnjih letih med mladimi precej povečale, vse večja pa je tudi številka izobraženih mladih, ki ne dobijo redne zaposlitve in tako še dolgo obdobje po študiju opravljajo priložnostna dela in dela za določen čas. Taka situacija jih sili v nestabilno življenje in jim ne omogoča gradnje načrtov za prihodnost, celotno generacijo pa spreminja v generacijo novodobnih nomadov.

»VSE HUDO SEM ŽE VIDELA«

»Sama menjava okolja ni stresna, je pa naporna ta negotovost,« pravi Petra, ki po trenutnem urniku deluje od oktobra. »Sčasoma se pač utruiš, saj na ta način ne moreš živeti v nedogled. Tako življenje je največ za eno leto, potem si pač želiš že bolj stabilnega delovnika in upaš, da se le-ta pojavi,« še dodaja. Na vprašanje »Kaj pa če se to ne zgodi?« optimistično odgovarja, da verjame v svoje izkušnje, ki si jih pridno nabira in da je zato v prednosti pred ostalimi. »Vse hudo sem že videla,« z nasmehom pove in doda, da se je pač potrebno prilagoditi situaciji.

»Statistike kažejo, da se doba mladih, ki se osamosvojijo, podaljšuje, da je med njimi vse večja brezposelnost in da je uporabnikov »Hotela mama« vse več.«

dom s(m)o ljudje

Študentka o svoji domski izkušnji

ŽIVA BUDILKA V »PETKI«



PRIPRAVILA: ŠPELA SANABOR

FOTOGRAFIJA: OSEBNI ARHIV ŠPELE SANABOR

Živijo. Sem Špela Sanabor. V naslednjih nekaj vrsticah vam bom predstavila, kako se zapleta in razpleta življenje gibalno ovirane študentke, uradno stanovanke Doma 5 v Rožni dolini.

Preden sem postala absolventka Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, sem morala preslišati marsikateri NE in prevoziti polno ljubljanskih pločnikov. Ja, prav ste prebrali. PREVOZITI.

Minile so že štiri pomladi in štiri poletja, odkar me je uprava študentskih domov vselila v blok, ki je v pritličju prilagojen za bivanje gibalno oviranih študentov. Pred uradno vselitvijo smo s starši iskali možnosti za bivanje v stanovanju, vendar nas je pot nazadnje le zanesla mimo študentskih domov. Danes se zavedam, da je bila takrat to zame najboljša izbira.

OD KOD ENERGIJA?

Kaj lepega počnem v pritličju doma poleg tega, da med izpitnim obdobjem zbrano študiram v svoji sobi? Znana sem kot budilka celega pritličja, ki je še v svojih najboljših časih, ko je bilo treba odpeketati na predavanja, s svojim kričečim doooooo brooo jutrooo zbudila pol ljudi. Priznam, moj dnevni urnik je bil prenatrpan. Vstajala sem ob pol šestih zjutraj, pred faksom spila kavo in prebrala dnevne novice iz Žurnala, redkokdaj sem spustila kakšno predavanje, aktivna sem bila v Študentskem svetu FF kot svetnica, poznali pa so me tudi v tutorstvu. Da ne bi počivala in nekako zadostila tudi svoji duši in telesu, sem vsak torek zvečer preko Društva študentov invalidov plavala na Univerzitetnem in rehabilitacijskem centru Soča, napisala kar nekaj prispevkov za različne študentske revije in žurala dolgo v noč. Pravijo, da so tisti, ki so po horoskoku ribi, umirjeni ljudje. Sama temu nasprotujem in se včasih čudim, od kod za vraga jemljem energijo.

»Znana sem kot budilka celega pritličja, ki je še v svojih najboljših časih, ko je bilo treba odpeketati na predavanja, s svojim kričečim doooooo brooo jutrooo zbudila pol ljudi.«

S POLNIM URNIKOM OD JUTRA DO VEČERA

Danes pri svojih dvaindvajsetih in z absolventskim stažem v žepu je moj dnevni red za ščepec bolj umirjen. Vstajam okrog pol desetih, ob ponedeljkih, torkih in četrtekih pa obiskujem predavanja iz diferencialnih izpitov Oddelka za pedagogiko in andragogiko, kjer nameravam prihodnje študijsko leto vpisati magistrski študij pedagogike. Na fakulteti sem še vedno z veseljem del ekipe tutorjev, obiskujem bazen na Univerzitetnem in rehabilitacijskem centru Soča, kadar pa se mi utrne kakšna prijetna ideja ali ko me obdajajo črni oblaki, pritiske in čustva prelijem na papir. Poleg tega mi tudi letos prijetnih druženj in žurov pozno v noč ne zmanjka.

Realno gledano pa bo kmalu zmanjkalo časa za bivanje v Rožni in moram že gledati naprej – zopet hiteti, kot mi narekuje moj ritem. Moji cilji so zaključiti študij bibliotekarstva, opraviti vozniški izpit in si poiskati primerno stanovanje za študij na magistreriju. Petka me je osebno spremenila do te mere, da vem točno, kaj si želim. Dala mi je priložnost, da spoznam nov krog prijateljev in znancev, ter veliko poguma za samostojnost, zato se bom svojih študentskih dni spominjala v najlepši luči.



Portret Erika – ikone Mestnega loga

SREDA JE DAN ZA HARMONIKO

PRIPRAVILA: ANA BAVČAR

FOTOGRAFIJI: MARKO VITAS

Njegova pojava pri človeku na prvi pogled prav gotovo vzbudi malce strahu, vendar ne velja zastonj rek, da videz vara. Že po uvodnih besedah sem ugotovila, da se tu nimam česa bati, saj se je za mojega sogovorca izkazalo, da se v njem skriva zelo zanimiva osebnost, ki mi ima veliko za povedati in nima dlake na jeziku. Beseda je tekla o vsem. O Mestnem logu, študiju, študentskem življenju nekoč in danes, o harmoniki, Brlogu, študentskih žurkah in seveda o njem samem. Aja, verjetno ste že ugotovili, o kom govorim. Ja, seveda ste! O kom drugem kot o Eriku, o ikoni Mestnega loga.

Erik Gregorič prihaja s Primorske, natančneje iz Šempetra pri Gorici, in je pravzaprav bivši študent filozofije, ki študija nikoli ni končal, ostal je nekje na polovici. Na vprašanje, zakaj se ni nikoli odločil končati študija, je brez zadržkov popolnoma iskreno povedal, da tu ni kaj filozofirati in da se je to zgodilo zato, ker je pač len. Vendar je kljub temu v njem veliko več študenta, kot ga je v marsikom izmed nas.

VELIKO ZAMENJANIH SOB, ŠE VEČ CIMROV

V Mestnem logu se je kar veliko preseljeval iz apartmaja v apartma. V spominu mu je še posebej ostala prigoda iz 20-ke v ŠD 3, kjer je ... no, bom zadržala zase, kaj točno je tam zakuhal. Recimo samo, da je malce razgrajal po apartmaju ob sedmih zjutraj, zaradi česar ga je sostanovalec zatožil hišniku Zokiju. Ta ga je hotel seveda takoj izseliti. Takoj pa takrat ni pomenilo čez uro, dve, tri, ampak dobesedno takoj. Vseeno mu je uspelo izboriti, da lahko počaka do naslednjih preselitvenih rokov, takrat pa se je preselil v ŠD 4, v apartma 360, ki je bil eden njegovih zadnjih apartmajev. Vsega skupaj je zamenjal tudi že lepo število sostanovalecev. »Če bi šteli vse cimre iz vseh apartmajev, bi imel že dovolj

volilnega telesa, da bi kandidiral za predsednika.« se zasmije. Trenutno je zaposlen v Varstveno delovnem centru v Stari gori, kjer pri vsakodnevnih aktivnostih pomaga ljudem, ki sami niso fizično sposobni. Pravi, da ima to delo rad, ker je zelo pestro in ni malo monotono. Doda še, da se je na delovnem mestu kar hitro našel, in v smehu še pove, da zanj vse skupaj sploh ni bilo tako šokantno: »Zame, ki imam dvanajst let izkušenj iz študentskih domov, je bil v bistvu to samo en korak naprej.«

»Če bi šteli vse cimre iz vseh apartmajev, bi imel že dovolj volilnega telesa, da bi kandidiral za predsednika.«

HARMONIKA JE NJEGOV ZAŠČITNI ZNAK

V Mestnem logu ga poznajo vsi. Če slehernega študenta vprašaš, če pozna Erika, bo vedel, da je to tisti iz trojke, ki igra harmoniko. In ja, harmonika je prav gotovo njegov

zaščitni znak. Drugi razlog, zakaj ga ljudje poznajo, je verjetno ta, da je bil aktiven pri vseh zadevah v domu: »Kaj čem, pri vsaki svinski procesiji sem zraven. Tudi pri Majskih igrah na primer sem vedno vlekel bruce ven in jih motiviral pri tekmovanju in tako naprej.« In potem je tu še tisti tretji razlog: »Se mi zdi, da sem znan tudi zato, ker sem pač delal štalo tudi ponoči. Ker ljudje niso mogli spati zaradi mene. In negativna reklama se itak širi trikrat bolj hitro kot pozitivna. Nisem pa imel redarjev in policajev tolikokrat na plečih, kot bi si kdo predstavljal. Sem dobil tudi nekaj kazni za javni red in mir, ma glede na to, koliko smo ga žurali, to predstavlja zelo majhen procent.«

Drugače pa upa, da je harmonika tista, po kateri si ga bodo oziroma bomo zapomnili. Še en razlog več je, da še vedno vsako sredo obiskuje Mestni log. V TV sobi imajo v ŠD 3 namreč vaje z bandom, ki jih velikokrat preselijo tudi na domski hodnik, če vidijo, da je vzdušje pravo. Harmoniko je Erik prvič prinesel v Ljubljano že takoj na začetku. Z njo je kraljeval po domu in v Brlogu, ki se je kot veliko drugih stvari tudi spremenil. Erik meni, da je postal malce preveč »fensi« in da ni več tako pristen; ni več Brlog v pravem pomenu besede, Brlog kot je bil včasih. »Večji del časa sem v Brlogu itak prebil pri šanku s harmoniko in pijačo. Takrat je bilo tako, tako sem jaz doživel in to se mi je zdelo vse skupaj najbolj pristno. Potem pa je z levi, tam enkrat, ko so ga preuredili, postal malo bolj »fensi« in zdi se mi, da se je vse spremenilo. Ne bom sodil, ali na slabo ali na dobro, ampak se je.«

»Too old to rock'n'roll but too young to die. Jaz sem se postavil nekam vmes. In kaj naj zdaj? Kar umrem? To je pač moj način življenja, do smrti se mi bo dalo to početi.«

STAROST NI V LETIH, AMPAK V GLAVI

Seveda ne morem mimo vprašanja, kako se mu po tolikem času še vedno pravzaprav da žurati. In z odgovorom nisem bila razočarana: »Na to ti bom odgovoril z naslovom komada od Jethro Tull, če poznaš. Too old to rock'n'roll but too young to die. Jaz sem se postavil nekam vmes. In kaj naj zdaj? Kar umrem? To je pač moj način življenja, do smrti se mi bo dalo to početi.« Sicer pa je vaje že številnih kritik na račun njegove starosti, vendar ob tem samo zamahne z roko. Pravi, da si ne želi niti nobene pohvale, samo normale. Svoje življenje živi tako, kot ga živi, in na starost gleda kot koncept, ki ni v letih, ampak je v glavi. Mlad je torej tisti, ki je mlad po srcu. Pravi še, da ne gre za to, da se ne more ločiti od študentskega življenja. Od tega se je že ločil: »Študentsko življenje sem vedno pojmoval kot brezdelje. Študent je pač nekdo, ki nima denarja, ampak mu nič ne manjka. To je pač koncept študentskega življenja. Nimaš nekih obveznosti in skrbi, razen faksa. Ampak od tega sem ločen. Nisem pa še ločen od načina razmišljanja. Recimo, všeč mi je, da pridem tja in sem še vedno presenečen, na kakšne konstruktivne debate lahko naletiš v študentskem domu, na

take pač, ki jih drugje ne slišiš.«

Od družabnih iger v kuhinji do skypanja v sosednjo sobo. Velik del najinega pogovora je tekel tudi o primerjavi študentskega življenja, ko je on začel študirati, in študentskega življenja danes. In glej ga zlomka: družjenja med sstanovalci je postajalo vedno manj in vedno manj od takrat naprej, ko so v domove vpeljali internet: »Ko sem jaz prišel, ni bilo interneta v domu. Bil je samo, če si ga sam zrihtal. Takrat je bila navada, da se je par ljudi zmenilo in so si internet naredili pač na lastno pest. Naročil si en paket in potem smo si razdelili položnico na toliko, kot nas je uporabljalo internet. Tako je bilo na začetku, ma ni bilo problematično, ker nismo zaradi tega prebijali cel dan v sobi. To je postal kasneje ekstrem. Na primer: s prve sobe v zadnjo so se pogovarjali preko Skypa. Saj imaš kuhinjo na sredini!« Pravi, da je bil ta pojav interneta ključen moment, da so se študentje začeli zapirati v sobe. Ko ga še ni bilo, so veliko več igrali družabne igre. »Pa magari, če so bile najbolj blesave, kot je človek ne jezi se. Toliko, da si imel nekaj za bit pri mizi in da se malo pogovoriš z ostalimi in to je to.« Z internetom se je to vse skupaj radikalno spremenilo, igrice se po novem igrajo preko interneta iz sob. Erik zato meni, da je ključnega pomena brucovanje, saj se prav takrat študentje najbolj spoznajo med sabo.

ŠTUDENTSKE ŽURKE ŠTUDENTOM

Druga stvar, ki je tudi po njegovem mnenju popolnoma skrenila iz svojih okvirov, so študentski dogodki in prireditve. Erik je bil prvič na Škisovi tržnici že kot dijak, povabil ga je namreč Klub goriških študentov, če bi šel z njimi igrati harmoniko. Takrat se je Škisova tržnica odvijala še v Rožni dolini. »Majhno je bilo. Vse skupaj je bilo namenjeno samo in izključno temu, da se klubi predstavijo. To je bil namen tržnice. Danes? Kaj je namen tržnice? O klubih ljudje sploh nič več ne vedo, zvečer pa je tam ne vem koliko tisoč ljudi. Takrat mislim, da sploh ni nihče igral. Namen je bil tudi ta, da bi se možnost predstavitve dajalo študentskim bandom. Zdaj pa organizatorji rečejo: ja ma, če ne damo nekega odmevnega imena, ne bo prišlo toliko ljudi. In jaz bi odgovoril na to: ma sej ne rabite, da pride toliko ljudi, ne rabite odmevnega imena, ni namenjeno temu, da pride toliko ljudi. Namenjeno je študentom in ne tudi vsem ostalim. Sedaj je od te ideje seveda bolj malo ostalo, tržnica je samo še ime, vse ostalo je pa masovka in bojim se, da gre tudi Dan Mestnega loga v to smer.« Še vedno pa trdi, da je vsekakor dobro, da čez dan še vedno tako kot včasih potekajo aktivnosti, ki so že tradicionalne in upa, da se vsaj tega ne bo dalo tako zlepa izkoreniniti.

Iz tega pogovora sem se naučila dve stvari: starost je relativen pojem in živi svoje življenje tako, kot ti samemu najbolj ustreza. Časi se spreminjajo, za nekatere na boljše, za nekatere na slabše, ampak dejstvo je, da se. Tako pač je. Še dobro, da ljudje ostajamo kolikor toliko isti in počnemo iste stvari. Tako kot Erik, ki še vedno s harmoniko vsako sredo vztraja v Mestnem logu, in bo to, v to ne dvomim, počel še veliko časa.

»VELIKOKRAT NISMO PRIŠLI DLJE KOT DO MENZE«



PRIPRAVILA: LEA DVORŠAK

FOTOGRAFIJA: LEA DVORŠAK

Jernej Dirnbek je kitarist in ustanovni član skupine Miz. V študentskem času je bival v študentskem naselju v Rožni dolini, eno leto celo v isti sobi s pevcem Tonetom Kregarjem. Dogodivščine tistega časa stresa kar iz rokava in pravi, da si zelo želi, da bi čas v študentskem domu izkusili tudi njegovi otroci.

V KATEREM BLOKU STE BIVALI?

Živel sem v Rožni dolini. Najprej v bloku 10, nato v 7. Dolgo nisem imel svoje odločbe. Na koncu sem malo bival tudi v enem apartmajskem bloku, ne vem pa, ali je bil 4 ali 5.

KAKO JE BILO ŠTUDENSKO ŽIVLJENJE VIDETI TAKRAT? SO TUDI OSTALI ČLANI MIZ BILI V ROŽNI DOLINI?

S pevcem Mi2, Tonetom Kregarjem, sva bila skupaj, celo cimra sva bila nekaj časa. Pravzaprav se je ta moja pot v študentskem domu začela tako, da sem prišel v Ljubljano brez odločbe, potem sem dva meseca živel pri sestrični, nato pa mi je Tonč pomagal dobiti sobo pri enem njegovem kolegu do konca leta. On je za eno leto šel v Bratislavo in mi odstopil svojo posteljo, tako da sem mu jo jaz čuval in grel. Potem, ko pa se je vrnil, sva bila cimra še skoraj eno leto. Takrat sem pa že dobil svojo odločbo.

KAKO TO, DA STE JO MORALI ČAKATI TAKO DOLGO?

Prvi letnik sem naredil ob delu, potem sem ponavljal ... Ko sem bil enkrat redno vpisan na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani, sem jo pa počasi dobil.

NI BILO MALO DALEČ IZ ROŽNE DOLINE VSE DO SEVERA LJUBLJANE?

V Rožni sem imel vse znanke, pa mi je ustrezalo. Je dolga pot, ampak saj ni treba ravno vsak dan na faks! Včasih smo šli samo tam do brunarice pogledat in nazaj. Velikokrat pa smo prišli samo do menze, haha.

JE TAKRAT SKUPINA MIZ ŽE OBSTAJALA?

Ne še. Je pa nastal zametek benda v času mojega študija, ampak v njem Tonč še ni sodeloval. Pravzaprav ni hotel niti slišati za kaj takega. Z enim sosedom tam iz Rogatca sva se malo zafrkavala s sintetizatorjem in gramofonom. On je z iglo drgnil ob ploščo na gramofonu, to je vse, kar je znal igrati. Pa sva naredila Črtico in še par pesmi. Ko je Tonč

to slišal, je rekel, da iz tega ne bo nič. Je pa tretji, Egon Herman, takrat že sodeloval z nama pri snemanju. On pa ni nikoli bival v študentu. Je pa prišel tu in tam na kako pivo v Rožno dolino.

ALI KATERA OD VAŠIH PESMI GOVORI RAVNO O TEM ŠTUDENSKEM ČASU?

Brigita z ulice Maršala Tita je Tončeva pesem, ki se je zgodila ravno v najini študentski sobi! Tudi Pojdi z menoj v topljice je nastala, ko sem poleti delal na kopalnišču kot študent.

STE BILI BOLJ V ŽURERSKEM BLOKU ALI STE HODILI NA ŽURKE DRUGAM?

Noben od teh blokov, v katerih sem bil, ni bil izrazito Žurerski. Nismo imeli dneva v teden ali pa v mesecu, ko bi bil žur bloka. Bil je pa tisti spoznavni v začetku leta in seveda smo praznovali tudi rojstne dneve. Interno smo se organizirali, v našem nadstropju smo se zelo razumeli. Praviloma smo enkrat na teden nekaj organizirali sami. V kuhinji, v sobi, če nas je bilo več tudi v kopalnici. Ali pa spodaj v skupnih prostorih, kjer je bila televizija. Mogoče je bila tudi učilnica, ampak učil se ni nihče. Praviloma je ob nedeljah en Marjan, Dolenjec, za Tonča prinesel cviček, ki naj bi ga imeli cel teden. Ponavadi smo ga v nedeljo spili. Tako da se je žur začel takrat.

ŠTAJERCI PA NISTE PRINAŠALI DOMAČEGA VINA?
Tudi včasih. Tako da smo potem še za ponedeljek imeli.

»Praviloma je ob nedeljah en Marjan, Dolenjec, za Tonča prinesel cviček, ki naj bi ga imeli cel teden. Ponavadi smo ga v nedeljo spili.«

KAKO STE PA JEDLI TAKRAT? STE SI KUHALI V ŠTUDENTSKEM DOMU?

Boni so že bili, ampak je bila bistveno manjša ponudba gostiln. Danes študenti res dobro jedo, takrat pa je bilo mogoče na voljo deset različnih gostiln, pa še to so bile bolj na pol propadajoče firme, ki so jih z boni še rešili za nekaj let. Ena od takih je bila gostilna Mirje na Tržaški cesti, ki je danes dobra picerija, takrat pa si čisto vsak dan lahko dobil samo govejo juho in tri menije. V vseh je bil pražen krompir in zelena solata, izbiral pa si lahko med dunajskim zrezkom, pečenim piščancem ali pa še neko tretjo opcijo.

KAJ PA STE SI KUHALI VI?

Ko sva bila s Tončem cimra, je on veliko kupal. Je specialist za razne golaže, enolončnice in take stvari. Kupila sva si kake sardele in si jih ocvrta, zraven fižolovo solato in tako naprej. Sarmo, če se nam je ljubilo. Testenine itak, včasih smo tudi kaj spekli in zraven jedli krompirjevo solato. Jajc ne štejemo ravno pod kuhanje, ampak tudi tega je bilo.

KAJ PA NOČNI RED IN MIR, SO VAS VARNOSTNIKI KDAJ MORALI NAGNATI NAZAJ V SOBE?

V tistem času se ni prijavljalo. Jaz sem imel za tiste čase kar precej močan radio. Če si ga dal na glas, ne bi mogel nihče v nadstropju spati. In na naših žurih je bil praviloma nastavljen precej na glas. Ampak se ne spomnim ene same prijave.

PA STE KDAJ UŠPIČILI KAJ TAKEGA, DA STE MORALI ZA TO ODGOVARJATI?

Nismo bili nikoli nagnjeni k temu, da bi delali škodo. Ničesar nismo metali skozi okno, nikoli nismo spraznili gasilnega aparata. Zavedali smo se, da tam notri živimo in smo to jemali kot nek del svojega. Svojega pa ne boš uničeval. Pa tudi nihče ni imel toliko denarja, da bi si lahko privoščil potem plačevati kazni.

IMATE ŠE DANES STIKE Z LJUDMI, S KATERIMI STE BIVALI V DOMU?

Žal ne več. Edina zadeva, ki me je spremljala še v času, ko sem delal na Ministrstvu za šolstvo kar nekaj let, je bila, da sem bil član sveta Študentskih domov v Ljubljani. V štirih letih, ko sem hodil tja na sestanke, sem srečeval direktorico in ostale, ki sem jih poznal. Z osebjem iz menze se »z enimimi tremi« tudi še spomnimo en drugega in se pozdravimo. Pa s hišnikom Mirkom iz desetke, ki pa je najbrž zdaj že v pokoju.

SE VAM ZDI, DA BI BILI DANES DRUGAČNI, ČE NE BI BIVALI V ŠTUDENTSKEM DOMU?

Gotovo. Začne se že v študentski sobi, ki je bila zelo majhna. Naučiti se moraš trpeti ob sebi nekoga, ki mogoče ni ravno po tvojem izboru. Jaz sem v teh letih zamenjal kar šest ali sedem cimrov. Na petnajstih kvadratih je potrebna velika mera strpnosti, odgovornosti. Od čiščenja, ki se včasih mora zgoditi, pa tudi odnos do skupnih stvari in strpnost do potreb drugih – da je nekdo glasen, da kuha opolnoči in tako dalje. Mislim, da je to pametno »dati skozi«. Potem človek približno ve, kaj ga čaka, ko gre živeti s svojim partnerjem. Ima več možnosti, da mu taka zveza uspe.

KAKO JE BILA VIDETI VAŠA STRAN SOBE?

Na policah so bile v glavnem knjige, ne nujno tiste za faks. Kakšna kitara je stala v kotu, televizor je bil vedno notri in hladilnik, ker nisem bil v apartmaju. To je bila osnovna oprema. Kak poster je bil na steni. Morrisona, Rolling Stonesa pa Aerosmithe sem takrat veliko poslušal. Golih žensk in avtov nismo imeli po stenah. Na televiziji pa angleške humoristične serije tipa Only fools and horses, pa tudi Dnevnik sem vsak dan pogledal.

KDAJ PA JE BIL POTEM ČAS ZA UČENJE?

Najbolje je bilo po kosilu, ko sem se vlegel v posteljo, vzel knjigo in nekje pol strani mi je uspelo predelati ... preden sem zaspal. Ampak dobro, ena ura počitka, nato kava, pa nekaj ur resnega učenja. Nikoli se nisem učil pozno v noč. Če sem imel predavanja popoldne, sem poskušal svoje »odštudirati« že popoldne. Po deveti zvečer pa se nisem nikoli učil, niti pred izpiti. Zdelo se mi je, da sem takrat že toliko pod pritiskom, da si ne bom nič zapomnil. Plonkce sem si mogoče še pisal, drugega pa ne.

»Ne bom rekel, da smo mi zelo zdravo živeli, ampak nihče ni zabredel.«

SE KOGA OD SEDMIH CIMROV ŠE POSEBEJ SPOMNITE?

Razen Tonča bom omenil še enega. Moj zadnji cimr je bil precej mlajši od mene, približno devet let. Jaz sem že pisal diplomo, ko se je pojavil bruc Roman iz Prekmurja. Ni bil ravno prestrašen, ampak zanj je bilo to nekaj čisto novega. Do takrat še ni šel dlje kot do Murske Sobotne. Kar hitro je v meni našel svojega vzornika. Jaz sem delal zadnje izpite in diplomo in sem se moral učiti. Njemu pa se je zdelo pametno, da me posnema. Kljub temu, da je bil komaj dva tedna na faksu, je vzel knjigo in študiral za svojo mizo. Ko sem šel jaz jest, je šel on tudi. Ko sem si šel jaz zobe umiti, si jih je on tudi. Zgleda mogoče malo zabavno, ampak ta Roman je študiral agronomijo in je že od nekajdel vedel, da se hoče ukvarjati z rastlinami. No, danes je lastnik firme Ocean Orchids iz Dobrovnika, ki je največji proizvajalec orhidej v tem delu Evrope.

BI SVOJEGA OTROKA PODPRLI PRI IDEJI O ŽIVLJENJU V ŠTUDENTSKEM DOMU?

Absolutno. Glede na to, da zdaj živim v Ljubljani in da imam tu družino, se bom precej potrudil, da otroka ne bosta študirala v Ljubljani. Ravno iz tega razloga, da bosta lahko izkusila to fazo v življenju. Če ne, pa lahko bivata v študentskem domu na moj način – s tujo odločbo, haha.

BI JU TO NAUČILO SAMOSTOJNOSTI?

Seveda, pa tudi staršem je treba privoščiti nekaj miru. Eni gredo že v srednji šoli v internat, kar se mi zdi malo hitro. Sploh, če sodim po sebi, kako me je »metalno« pri teh letih. Definitivno si pri dvajsetih bolj odgovoren. Ne bom rekel, da smo mi zelo zdravo živeli, ampak nihče ni zabredel. Nobenih drog, tudi alkoholik ni postal nihče, čeprav smo kar nekaj spili. Pri petnajstih pa se to lahko hitro zgodi.

za vrati

Moja omara

ODPRI IN POVEM TI, KDO SI



PRIPRAVILA: NASTJA CINZIA HROBAT

FOTOGRAFIJE: NASTJA CINZIA HROBAT

So pospravljene, z oblačili zloženimi po barvah in vzorcih in so razmetane, s predmeti, ki se po zdravem razumu tam ne bi smeli znajti. Pa vendar se! Toliko, kot je različnih študentov, toliko je tudi različnih omar in ni malo informacij, ki jih izvemo o osebi, ko pokukamo na police in obešalnike. Kaj pa se skriva v tvoji?

BARBIE



Si delavna, ambiciozna in komunikativna. Z lahkoto bi se uvrstila med cosmo bejbe ali se pojavila na naslovnici modne ženske revije. V življenju imaš jasno začrtane cilje, ki jih dosegaš premišljeno, svoje sanje pa uresničuješ samozavestno. Morda se boš odločila za samostojno glasbeno pot ali se preizkusila v modnem svetu. Vedno nasmejana, prijazna in zabavna. Vsakega izziva se lotiš z nepredstavljivo vnemo in strastjo.

PRAVI MOŠKI



Lahko bi se ukvarjal z manekenstvom, uteži ti niso tuje. Tvoj sanjski poklic pa je ginekolog. V svoji koži se dobro počutiš, tudi izgledaš samozavestno, kar privlači pripadnice nežnejšega spola. Imaš tudi pohvale vreden smisel za humor in z ženskami lepo ravnaš. Poleg iznajdljivosti in očarljivosti pa si za razliko od svoje omare »zrihtan v nulo«.

BOEM



Si pravi boem, omaro imaš postlano kot prenočišče pod mostom. V njej je ravno toliko, kot rabiš. Si redek primer in tvoje življenje je zelo povezano z umetnostjo. Tobak, kokain in čips so tvoji najboljši prijatelji. Zelo dobro bi se razumel s pesnikom Francetom Prešernom.

Uredništvo revije Na svoji zemlji je odprto za vse vaše predloge. Veseli bomo vaših pohval, pripomb in predlogov za izboljšave, prav tako pa iščemo tudi nove pisce, ki bi želeli soustvarjati prihajajoče številke.

PIŠITE NAM NA:
wida.bozicko@gmail.com

SLEDITE NAM NA:
www.facebook.com/nasvojizemlji

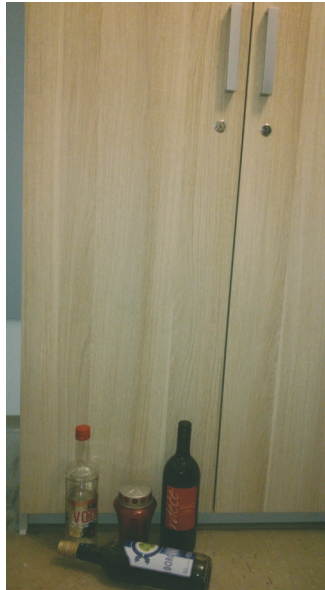
PREVERITE PRENOVLJENO SPLETNO
STRAN ŠDL: www.stud-dom-lj.si

PRESTRAŠENČEK



Si nemočen, pohleven, nesposoben razmišljanja, za zagotovitev varnosti pa si pripravljen pristati skoraj na poljubno žrtev. Najraje se zadržuješ v svoji omari, kjer imaš vse, kar je tvojega, pod strogim nadzorom. Si idealen potrošnik, saj te je vedno strah, da ti bo česa zmanjkalo. Po drugi strani pa si odličan v vodenju in urejanju zadev.

FILOZOF



Uporaba in namen omare ti še nista povsem jasna, nekje med Platonovo votlino in Heglom se sprašuješ, zakaj vrata omare pravzaprav zapiramo. Si umirjena oseba, ki ničesar ne ve in se sprašuje, zakaj je tako. Iz zadrege z omaro se rešiš tako, da je ne odpiraš, saj ti je potem ni potrebno zapreti.

UPORNIK



»Kaj?« je tvoje najpogostejše vprašanje, »ne« pa najpogostejši odgovor. Ne pustiš se voditi za nos, saj imaš lastno pamet, kar dokazuješ z načelom: »Naredi ravno obratno od tega, kar pravijo navodila.« Tvoja omara se zato nahaja v hladilniku, čevlji na pisalni mizi, spiš pa tudi pred vrati, seveda le, če je to potrebno.

KDO BO Z MASKO NAVDUŠIL TOKRAT?

Do pustovanja nas ne loči več veliko časa. Ste že pripravljeni? Že zbirate ideje za letošnjo masko? Jo morda že izdelujete? Če ne, je skrajni čas, da začnete razmišljati in načrtovati, v kakšni podobi boste prijatelje presenetili tokrat. Tudi letos bo na pustni torek, 4. marca, študentsko pustovanje v Rožni dolini, kjer bo potekal tradicionalni izbor za najlepšo in najizvirnejšo skupinsko masko.

Največje študentsko pustovanje, ki bo pod šotorom v Rožni dolini privabilo številne pustne šeme, bo tokrat potekalo prvi torek v marcu. V sklopu prireditve se bodo tudi letos predstavile številne skupinske maske, ki že vrsto let skrbijo za pestrost programa. Tudi letos vas vabimo, da se s prijatelji ali sostanovalci v domu organizirate in skupaj pripravite čim lepše in izvirnejše maske ter tako navdušite obiskovalce in predvsem žirijo. Ta bo namreč izbrala tri najboljše skupinske maske, ki bodo tudi nagrajene.

**PUSTNI TOREK,
4. MAREC**

**PRIJAVE DO
26. FEBRUARJA**

PRIJAVE ZBIRAMO DO 26. FEBRUARJA

Čim prej zberite ekipo, si zamislite idejo in ustvarite izvirne kostume. Prijave za sodelovanje v tekmovanju za najboljšo skupinsko masko so možne do 26. februarja, prijavite pa se lahko pri predstavniku vašega doma ali pri koordinatorki Manji Lokar (na elektronski naslov: manja.lokar@gmail.com).

LANI ŽIRIJO PREPRIČALI TRANSFORMERJI IZ ŠD4

Lansko leto se je prijavilo osemnajstih skupinskih mask, zato izbira žirije ni bila enostavna, saj kreativnosti, zanimivih in aktualnih idej ni manjkalo, prav tako pa so presenetili z izvedbo in poistovetenjem z maskami. Med predstavniki gasilnih aparatov, raffaello kroglic, strašil, ovc ... so najbolj prepričali Transformerji iz Mestnega loga, ŠD4, drugo mesto so zasedli Radarji iz bloka 4, tretje pa skupina Patria iz Mestnega loga, doma ŠD3.

**VSI SODELUJOČI
IMAJO PROST VSTOP!**

Nedvomno bo tudi na letošnjem pustovanju kraljevala študentska izvirnost in kreativnost. Poskrbite, da boste med množico mask navdušili prav vi in da bo zaradi vaše maske odločitev žirije letos še težja.

NAJVEČJE ŠTUDENTSKO PUSTOVANJE

2014

Torek, **4. marec 2014** ob 18.00 uri,
pod ogrevanim šotorom v **Rožni dolini**

NASTOPAJO

MI2

Happy Ol' McWeasel

The Sexual Band

Eni od sedmih milijard

Nitrox

+

Mama Manka

V predprodaji lahko karte kupite pri predstavnikih domov po ceni **6€**, na dan prireditve pa na stojnici pred domom 3 v Rožni dolini po ceni **10€**.



študentske novice

Dvoršak Lea
Sentilj, Zgornja Velka, Zgornja Velka 94C

izdaja

POTRDILO O PREJŠNJIH ZAČASNIH PREBIVALIŠČIH

Dvoršak Lea

PRIMEK IN IME

23.05.1991

DATUM ROJSTVA

Tudi študenti smo lahko izbrisani

Slovenije

DRŽAVLJANSTVO

Zgornja Velka, Zgornja Velka 94C

NIKOLI NE PODCENJUJTE RIGIDNOSTI NAŠE ADMINISTRACIJE



PRIPRAVILA: LEA DVORŠAK

FOTOGRAFIJA: LEA DVORŠAK

Ob vselitvi v dom naj bi bilo povsem samoumevno, da zavod Študentski dom Ljubljana svojega stanovalca prijavijo in mu uredijo začasno prebivališče. Kaj pa, če nekje pride do napake? Kaj pa, ko po dolgih mesecih življenja v domu ugotoviš, da tvojega začasnega prebivališča ni? Postaneš študentska verzija izbranih.

Kot je običajno, postaneš pozoren šele, ko ta informacija postane pomembna pri kakšnem administrativnem postopku. Sama sem potrdilo o začasnem prebivališču nekje sredi novembra potrebovala pri reševanju težav s Zoisovo štipendijo, zato sem na Upravni enoti v Ljubljani prosila zanj. Nič posebnega, sem si mislila. Potem pa zaslišim zlovesče besede referentke na drugi strani okenca: »V evidenci vas nimamo že od avgusta 2012. Zdaj pa nimate začasnega prebivališča v Ljubljani.« Srce mi je skoraj zastalo. Kako, prosim?

»V Študentskih domovih bivam od leta 2011. Bivala sem v Domu B na Kardeljevi ploščadi, potem sem leta 2012 šla na Erasmus izmenjavo in se vrnila v Ljubljano 15. februarja 2013. Takrat sem se vselila v Dom C na Kardeljevi ploščadi,« sem prijazno razložila referentki za pultom, še vedno trdno prepričana, da gre samo za nesporazum, saj vendar ob vselitvi Študentski dom Ljubljana vedno prijavi svoje stanovalce. Poleg tega vsak mesec v poštni nabiralnik dobim položnico z mojim imenom, kar nedvomno dokazuje moje bivanje v Ljubljani. Ampak teža za pultom na Tobačni tega ne ve in me je samo prijazno zavrnila: »Ne, v Ljubljani uradno ne bivate.«

V BOJU Z BIROKRACIJO

Pred očmi se mi je odvrtel črn scenarij, v katerem me do zob oboroženi policisti odvedejo iz Slovenije in pustijo nekje na meji. »Kršili ste zakon, mlada dama!« Hm, morda ne bom izgnana iz države, vsekakor pa sem ves ta čas živela v prepričanju, da sem prijavljena. Obenem ima taka napaka lahko velike posledice za vse nas, ki prejemo kakršno koli štipendijo! Trenutno na nitki visi moj dodatek za bivanje pri Zoisovi štipendiji, ki zahteva urejeno začasno prebivališče 1. oktobra vsako leto. Bo komu mar, če jim povem, da bi moralo biti urejeno, a je napako naredil nekdo drug? Močno dvomim, kajti ustanove med seboj niso povezane in nihče ne predvideva, da se taka napaka lahko zgodi. Ne, ne, ne, tokrat nisem kriva jaz, sem se branila v mislih.

In res nisem. Zato sem se vrgla v boj z nevidnim sovražnikom, prepričana, da bom lahko popravila situacijo, še preden bi jo kdorkoli drug opazil. Najprej sem se obrnila po pomoč k zavodu Študentski dom Ljubljana, kjer so mi v sprejemni pisarni zatrdili, da so mojo prijavo poslali takoj po moji vselitvi. Da bi lahko to dokazala, so mi celo natisnili kopijo prijave, ki so jo poslali, z jasnim datumom: 15. 2. 2013. Z njo sem se pomirjena vrnila na Upravno enoto na Tobačni

»Listič z mojim imenom bi lahko izgubil kdorkoli. Pa vendar, nekdo ga je in kar je še pomembneje, ta nekdo očitno nikoli ne bo odgovarjal!«

in pričakovala, da bo problem hitro rešen. Pa ni bil. Vmes je minil en teden nenehnega klicanja v Rožno dolino in na Upravno enoto. Kmalu sem imela vse interne telefonske številke, ker se receptorjem preprosto ni dalo več nenehno prevezovati v različne oddelke. Toda tudi po enem tednu ping-ponga med menoj, Lidijo Lovše z Oddelka za javni red na Upravni enoti Ljubljana in Snežano Gole iz sprejemne pisarne Študentskega doma Ljubljana napake ni bilo mogoče popraviti in tudi krivca nismo našli. List papirja s prijavo študenta namreč fizično potuje od sprejemne pisarne na pošto, potem v vložišča na Upravni enoti in do naključnega referenta na upravni enoti, potem spet nazaj v Rožno dolino in k oskrbnikom v posamezne študentske domove. In kdo je naredil napako, je po šestih mesecih težko določiti. Listič z mojim imenom bi lahko izgubil kdorkoli. Pa vendar, nekdo ga je in kar je še pomembneje, ta nekdo očitno nikoli ne bo odgovarjal!

Nikoli in nikdar ne podcenjujte rigidnosti in nefleksibilnosti slovenske zakonodaje in administracije! Bil je torek zjutraj, točno en teden po tistem, ko sem se soočila s svojim položajem, ko sem sedela v sprejemni pisarni v Rožni dolini, ob meni pa je Snežana Gole, vodja sprejemne pisarne,

»Pri tem bo ostalo, vztrajajo na Upravni enoti Ljubljana, ne glede na to, kako neživiljenska je situacija in ne glede na to, da lahko izgubim 850 evrov štipendije v tem študijskem letu.«

debelo uro poskušala priklicati odgovorno osebo na Upravni enoti. Poudarek je na poskušanju, saj ji to ni uspelo! Gospa je namreč imela stranko in med tem časom ne dviguje telefonske slušalke, niti če jo kliče predstavnica javnega zavoda, s katerim sodelujejo že leta in leta in vsako leto prijavijo malo manj kot 8000 študentov. Ko je bil telefonski zid naposled prebit, smo naleteli na človeškega.

KAJ SE TOREJ ZGODI, ČE SE ZGODI VAM?

Za nazaj podatkov na upravni enoti ne bodo spreminjali, čeprav je napaka na njihovi strani! »Ne moremo popraviti podatkov za 6 mesecev nazaj. To je proti zakonu, ki pravi, da mora biti začasno prebivališče urejeno v treh dneh od vselitve. Študentko bomo ponovno prijaviли z novembrom 2013, z datumom, ko je bila napaka ugotovljena,« je bil kratek in jasen odgovor. Tega ni uspelo spremeniti niti moledovanje niti jezva vodje sprejemne pisarne. Snežana Gole je ostala pred menoj s poparjenim obrazom, kot da skoraj ne more verjeti, da kot predstavnica tako velike javne ustanove, ki zastopa toliko študentov, ne more doseči pozitivnega konca. Pri tem bo ostalo, vztrajajo na Upravni enoti Ljubljana, ne glede na to, kako neživiljenska je situacija in ne glede na to, da lahko izgubim 850 evrov štipendije v tem študijskem

letu. Izgubim lahko denar, ki mi vsekakor pripada, in to zaradi njihove napake! Zaposleni na Upravni enoti mi sicer zatrjujejo, da jim »je žal, da se mi je to zgodilo in da nisem kriva,« obenem pa mi ne želijo pomagati!

Vsaj v Študentskem domu Ljubljana so obljubili, da mi bodo poskušali pomagati, če bodo na Javnem skladu za razvoj kadrov in štipendije podvomili v mojo vlogo za Zoisovo štipendijo in zahtevali pojasnilo, kako lahko bivam v domu, pa v njem nisem prijavljena. »Takrat vam bomo izdali pisno potrdilo, da ste naša stanovalka od februarja letos in da ste ves ta čas tudi bivali tukaj in plačevali položnice. Da je prišlo do napake v prijavi, za katero niste vi krivi, zato vam dodatka ne smejo vzeti,« mi je zagotovila Snežana Gole, ko sem zapuščala sprejemno pisarno z mešanimi občutki. V teoriji se lepo sliši in nadvse upam, da takrat, ko bom potrdilo resnično potrebovala, to ne bo postalo neizvedljivo.

ŠTUDENT MORA BITI VEDNO EN KORAK PRED DRŽAVO

Še enkrat ponavljam, nikoli ne podcenjujte rigidnosti naše administracije! Ko se pred njimi znajdeš s konkretnim problemom in poskušaš rešiti na videz enostavno težavo, postane vse nemogoče. »V resnici bi bilo potrebno samo

popraviti nekaj številok na računalniku na Upravni enoti Ljubljana in bilo bi, kot da se ta napaka nikoli ni zgodila,« pravi tudi Snežana Gole, ki ne razume, zakaj je to tako težko storiti. Morda je na tem mestu vprašanje – je vaša prijava bila resnično izvedena? Ste pri oskrbniku dvignili svoje potrdilo o začasnem prebivališču, ste prepričani, da vas med 8000 študenti nekdo ni izgubil? Moje nasvet – preverite takoj in vsako leto sproti! Očitno je, da mora študent biti vedno en korak pred državo, tudi v situaciji, ko bi ta morala poskrbeti zanj. Morda včasih na to »pozabi«. Takrat ostaneš sam in obvelja samo eno – pomagaj si sam in močno, močno upaj, da imaš dovolj volje in dovolj trdo glavo, da boš prebil vse zidove, ki te čakajo na poti. In postal spet viden.

»Očitno je, da mora študent biti vedno en korak pred državo, tudi v situaciji, ko bi ta morala poskrbeti zanj.«

Housing Anywhere – ko bivanje na črno postane legalno

KDOR ODHAJA, ODDAJA, KDOR PRIDE, NE ZAIDE



PRIPRAVILA: NASTJA CINZIA HROBAT

FOTOGRAFIJA: VIDA BOŽIČKO

V novembru je prah dvigala odločitev o oblikovanju posebnih domov za Erasmus študente – kot kaže, po nepotrebem. Maja 2013 je Univerza v Ljubljani sprejela ponudbo start-up podjetja Housing Anywhere, ki domačim in tujim študentom omogoča enostavno in pregledno zamenjavo študentskih domov v času študijske izmenjave. Ob tem pa se pojavi vprašanje, ali bo ideja zavoda Študentski dom Ljubljana (ŠDL) o oddajanju študentskih sob za namene turizma sploh obveljala.

KAJ JE HOUSING ANYWHERE?

Podjetje, katerega zametki so nastali leta 2008 na Univerzi za management v Rotterdamu, je zrastle na zelniku tamkajšnjega študenta, in sicer po izmenjavi v Singapurju. Univerza v Ljubljani (UL) se je letos pridružila 72 univerzam po svetu, ki student-to-student koncept že prakticirajo.

ZAKAJ JE HOUSING ANYWHERE DOBRA IDEJA?

Kdor odhaja, oddaja, kdor pride ne zaide, bi zadevo lahko na kratko opisali. Praksa je, da se ob izmenjavi študent/-ka odreče svoji sobi v študentskem domu, saj je plačevanje dvojnih najemnin (doma in v tujini) pravzaprav nepredstavljivo. S Housing Anywhere pa študent/-ka le obvesti zavod ŠDL, kdo ga/je bo zamenjal in za koliko časa. Nato nadaljuje s plačilom najemnine, prebiva pa v domu tujega študenta, ki ga/je je zamenjal. Za varnost je poskrbljeno s podpisom osnovnih pogojev, ki so določeni na spletni strani www.housinganywhere.com, in dejstvom, da lahko sobo oddajajo le študentje s spletno identiteto (npr.xy1234tudent.uni-lj.si).

BIROKRATSKI VIDIK

Pri projektu sodelujejo Univerza v Ljubljani, Housing Anywhere in Študentski dom Ljubljana. V celoto projekt povezuje prodajna agentka Housing Anywhere Polona Levpušček: »Lani avgusta sem se odpravila na izmenjavo v Rotterdam, kjer so mi predlagali, naj si stanovanje najdem prek Housing Anywhere. Prek spletne aplikacije sem si našla sobo v tematski hiši »sorority house«. Živela sem s šestimi Nizozemkami, spoznala njihovo kulturo in način življenja.« Univerza financira vzpostavitev spletne strani, prek študentskega servisa pa še prodajno agentko. Predstavitve projekta bodo deležni obiskovalci informativnih dni za Erasmus prakse, natančnejši načrt promocije pa je še v izdelavi.

BO IDEJA O HOSTLU SPLOH OBVELJALA?

Vsekakor je Housing Anywhere rešitev za tuje študente, ki si želijo resnične kulturne izmenjave, življenja s slovenskimi študenti, ne pa popolne izolacije in neustreznih življenjskih pogojev – študentski dom z več kot 500 Erasmus študenti ima trenutno na voljo le štiri pralne in dva sušilna stroja ter 4 zabojnike za mešane odpadke. Igor Brlek z zavoda ŠDL pa pravi, da projekt Housing Anywhere nima nobene zveze s poletnim delovanjem ŠDL, v času, ko bodo del kapacitet namenili turistični ponudbi: »Zavod se je vključil v projekt maja 2013 pod pogoji, o katerih smo se dogovorili z UL, ki ta projekt upravlja za ljubljansko področje.«

»Praksa je, da se ob izmenjavi študent/-ka odreče svoji sobi v študentskem domu, saj je plačevanje dvojnih najemnin (doma in v tujini) pravzaprav nepredstavljivo.«

BISTVENO JE NASLEDNJE:

1. Študent, ki odhaja na izmenjavo, mora najmanj 30 dni pred odhodom sporočiti podatke o tujem študentu, ki bo za obdobje odsotnosti zasedel njegovo ležišče.
2. Tuji študent mora izpolnjevati pogoje za bivanje v ŠDL (se pravi, da v Slovenijo prihaja preko katerega izmed programov izmenjave: ERASMUS UL, CEEPUS, CMEPIUS).
3. Med zamenjavo domačega in tujega študenta ležišče ne sme ostati prazno za več kot 14 dni.

Ugotovitev komisije: najslabše so počiščeni domovi apartmajskega tipa

ŠTUDENT JE ZA HIGIENSKO KOMISIJO



PRIPAVILA: MOJCA VTIČ

FOTOGRAFIJA: MOJCA VTIČ



Ob vstopu v dom je študente na Kardeljevi ploščadi v jesenskih mesecih pozdravil barvan list z obvestilom o prihodu sanitarne inšpekcije. Reakcija študentov je navadno pisanje seznama s čistili, krpami in drugimi pripomočki za čiščenje.

Zvok sesalca, polne vreče smeti in vonj po čistilih je vel po hodniku doma dan pred prihodom higienske komisije. Komisije, ki jo sestavljajo trije člani, dva stanovalca bloka in strokovno usposobljen delavec s strani zavoda Študentski dom Ljubljana. »Sanitarni pregledi se opravljajo v skladu s Pravilnikom o delu higienske komisije najmanj dvakrat letno oziroma po potrebi,« je zapisano v omenjenem pravilniku. Ti pregledi so se začeli izvajati leta 1993 in se torej izvajajo že 20 let. In kaj ugotavlja komisija? »Najslabše so počiščeni domovi apartmajskega tipa, kjer študentje nezadovoljivo počistijo sanitarije (vodni kamen). Ugotavlja se tudi prisotnost legionele v vodi, ki pa ni zaznavna. Še vedno je prisotno kajenje v domovih (skupni prostori), čeprav je to po domskem redu prepovedano,« je svoje ugotovitve strnila higienska inšpektorica Marija Sitar. Pri pregledu sob temeljijo na domskem redu, priporočilih Ministrstva za zdravje in Inštituta za varovanje zdravja. V primeru ugotovljene nečistoče in nevdrževanosti skupnih prostorov komisija posreduje ugotovitve Upravi zavoda Študentski dom Ljubljana. Za nepomito posodo v čajnih kuhinjah se odredi odstranitve, ki jo izvede oskrbnik. Če študentje ne čistijo sob, se skladno s pravilnikom o delu komisije odredi čiščenje na stroške stanovalcev.

In kaj menijo študentje o higienskem pregledovanju sob? »Mislim, da je prav, da nam v študenta pošljejo higiensko inšpekcijo. Na ta način se vsaj enkrat na leto naredi generalno

»Mislim, da je prav, da nam v študenta pošljejo higiensko inšpekcijo. Na ta način se vsaj enkrat na leto naredi generalno čiščenje apartmajev.«

čiščenje apartmajev. Saj ne da ne bi sproti počistili, pobrsali prahu ali pometli, se pa na ta način res zdrgne vodni kamen in ostalo,« razmišlja Mateja, stanovalka domov na Kardeljevi ploščadi, in dodaja, da bi morala higienska komisija dvakrat letno obiskati domove na Kardeljevi, in sicer na začetku in proti koncu študijskega leta. Njenim besedam sta pritrtili še stanujoči študentki v Domu FDV in Akademskem kolegiju, medtem ko se Nina iz domov v Mestnem logu z njimi ne strinja. »Strinjam se, da mora biti nadzor nad vzdrževanjem prostorov, ampak pri nas je hišnik učinkovitejši od komisije. Saj redno preverja apartmaje, opozarja na nečistočo, popravilo stvari itd. Sanitarna pa pride dvakrat letno in se dobesedno samo sprehodi po prostoru,« je povedala.

Študentski referendum

NOV ŠOU? – »NO GO«



PRIPRAVIL: UROŠ KOTNIK

FOTOGRAFIJA: VIDA BOŽIČKO

Veseli december je bil s študentsko-političnega vidika predvsem v znamenju precej bolj resnega referenduma za spremembo statuta Študentske organizacije Univerze v Ljubljani (ŠOU), ki ga je v želji, da bi ŠOU »s korenitimi spremembami končno začela zastopati interese študentov«, predlagala študentska organizacija Iskra. Po vseh zapletih razplet nekako pričakovano sovпада z vse bolj jasno sliko nezaupanja v slovenski (politični) sistem.

»Več sreče in predvsem udeležbe prihodnjic,« so po neuspelem referendumu zaradi prenizke participacije študentov na svoji spletni strani zapisali »poraženi« predstavniki študentske organizacije Iskra. Čeprav je kar 94-odstotkov študentov glasovalo ZA spremembe v ŠOU, jih je na volišča prišlo le okrog šest tisoč. Da pa bi bil referendum veljaven, bi se ga morala udeležiti vsaj petina oziroma 10.000 študentov ljubljanske univerze. Mar slednje pomeni, da je ŠOU dokončno izgubil rdečo nit s študenti?

ISKRA: »DOVOLJ NAM JE POLITIKANTSTVA ZNOTRAJ ŠOU.«
»Ideja o reorganizaciji ŠOU je nastala iz ugotovitve, da organizacija v obstoječi obliki nikakor ne more delovati v interesu študentk in študentov, saj popolnoma napačno dojema položaj študenstva kot družbene skupine, s tem pa napačno dojema tudi svoje poslanstvo. Tudi strukturirana je na takšen način, da je največ, kar lahko za študente naredi, pravzaprav razdeljevanje denarja, ki ga tako ali tako sami pridelajo s svojim delom preko napotnice. Že v zameno za to, da se ŠOU financira iz študentskega dela, bi morala zastopati študentske interese navzven,« je ostro neposreden (naj)vidnejši član študentskega organizacije Iskra **Jaša Lategan**. Spremembe statuta naj bi predlagali tudi zato, ker menijo, da je za dosedanjo ureditev študentske organizacije značilno, da samodržni funkcionarji sredstva iz skupne finančne blagajne porabljajo večinsko za izvedbo projektov v njihovem lastnem interesu ter interesu njihovega ozkega socialnega kroga in kapitalskega ozadja.

»Dovolj nam je politikantstva znotraj ŠOU, dovolj je izključevanja in segregacije študentov, zahtevamo kvalitetno študijsko in obštudijsko življenje, nadzor nad sredstvi, neposredno upravljanje z njimi, politično zastopstvo celotnega študenstva, možnost neposrednega vplivanja na politične razmere v državi, politično stabilnost v naši organizaciji in s tem zagotovljeno financiranje projektov in dejavnosti, ki so v interesu vseh nas in ne le v interesu odtujenih posameznikov na vrhu ŠOU v Ljubljani,« so v obrazložitvi pobude za referendum zapisali na svoji spletni strani. Tam so glavni očitke, da ŠOU že vrsto let nesmotrno porablja pridobljena sredstva, še bolj udarno predstavili z naslovi različnih časopisnih člankov, kot so denimo »Ljubljanska študentska organizacija, bolj znana kot ŠOU, predlani zapravila 86 milijonov evrov« (Dnevnik, 4. 10. 2006), »Pranje denarja in grožnje novinarjem« (Mladina, 27. 2. 2005) in »Lepo je biti študentski poslanec« (Delo, 6. 11. 2013).

»Organizacija v obstoječi obliki nikakor ne more delovati v interesu študentk in študentov, saj popolnoma napačno dojema položaj študenstva kot družbene skupine, s tem pa napačno dojema tudi svoje poslanstvo.«

Padli statut naj bi v primeru sprejetja tako v Iskri študentsko organizacijo obenem tudi demokratiziral. Namesto sedanjih študentskih organizacij visokošolskih zavodov, ki jih na vseh fakultetah vodijo upravni odbori in sami odločajo o porabi sredstev, bi prišlo do vzpostavitve skupščin visokošolskih zavodov. Če sedanje upravne odbore sestavlja od 5 do 9 članov, bi bili na skupščinah po novem lahko prisotni vsi študenti določene fakultete, s čimer bi le-ti imeli neposreden vpliv na porabo sredstev, seznanjali bi se z delom študentskega zbora in predsedstva ŠOU ter na njune odločitve dajali veto. Da bi bili sklepi skupščin veljavni, bi se jih morala udeležiti vsaj dva odstotka študentov fakultete. Poleg tega je predlog namesto sedanjih petih tožilcev, ki nadzirajo poslovanje, predvideval ukinitvev tožilcev in njihov nadomestek s senatom 30 neposredno izvoljenih nadzornikov

s strani študentov (po eden iz vsake fakultete). Vse pogodbe, ki bi jih ŠOU sklenil z zunanjimi institucijami, pa bi bile javne. Pristojnost nadzora bi pri tem prevzela tudi Komisija za preprečevanje korupcije in Računsko sodišče.

ŠOU POBUDO ZA REFERENDUM PO TIHEM PRIČAKOVAL

Kot razlaga predsednik ŠOU v Ljubljani **Rok Likovič**, jih sama poteza Iskre, kljub temu, da sam lastno organizacijo vidi kot učinkovito, ni presenetila: »To je pravica, ki je dana prav vsakemu študentu oziroma študentski skupini, in je tudi prav, da jo izkoristi, če meni, da je kaj narobe. Sicer pa menim, da je ŠOU zelo dobra organizacija z veliko potenciala, v kateri pa so vsekakor potrebne tudi določene spremembe, ki bodo organizacijo ponovno približale študentom in s tem zanje posledično naredile še več kot dostej.«

Predsedstvo ŠOU, katerega glavna naloga je določati študentsko strategijo delovanja v odnosu do države, univerze in drugih subjektov, s katerimi ŠOU v Ljubljani sodeluje, po nadaljnji razlagi Likoviča s strani članov Iskre podobnih potez zaenkrat ne pričakuje. Nasprotno, upa na bolj složno prihodnost, ki bi več dobrega prinesla predvsem študentom: »Osebnost v tem trenutku pričakujem sodelovanje, kajti smo v zelo kritičnem obdobju in le s skupnimi močmi lahko naredimo res konkretne spremembe.«

»Osebnost v tem trenutku pričakujem sodelovanje, kajti smo v zelo kritičnem obdobju in le s skupnimi močmi lahko naredimo res konkretne spremembe.«

ISKRINA PRIHODNOST TUDI PO IZGUBLJENI »BITKI« JASNO ZAČRTANA

In kako (za) naprej razmišljajo v Iskri? Ultimativno si prizadevajo, da bi vzpostavili študentsko gibanje, ki se ne bi samo priložnostno upiralo teptanju študentskih pravic, ampak bi se aktivno povezovalo z delavci (predvsem z asistenti na univerzi) in pritiskalo za globlje družbene oziroma sistemske spremembe. »V tem smislu je reorganizacija ŠOU mišljena zgolj kot prvi korak. Trije pogoji, ki smo jih z referendumom poskusili izpolniti – transparentnost in odprava sistemske korupcije na ŠOU, aktivno sodelovanje pri odločanju s strani študentov preko skupščin ter vodstvo s političnim programom, ki zadeva celotno študentstvo – bi šele omogočali, da se pravo študentsko gibanje sploh začne graditi,« še dodaja Lategan.

Za njegov razvoj gibanja, naj bi si v Iskri, skozi ŠOU ali pa mimo njega, prizadevali tudi v prihodnje, saj slednje neizpodbitno smatrajo kot nujnost za izhod tako iz gospodarske kot tudi iz (a)politične krize, v globinah katere so se znašli tudi študentje. Aktualnih tem, kot so vprašanja o izboljšavah v visokem šolstvu, slabo urejenem študentskem delu in napačno naravnanih študentskih servisih, ki si manejo roke z ogromnimi zasebnimi dobički, vsekakor ne bo zmanjkalo tako zlahka, zato o nadaljnji aktivnosti organizacije nikakor ne gre skrbeti. »Najprej bomo obveščali študente in jih spodbujali k organiziranju v obliki skupščin in morda tudi še kaj več. Prav tako se bomo naprej zavzemali za to, da je ŠOU tista struktura, ki to organiziranje omogoča. Prvič ima že vzpostavljeno infrastrukturo, ki je za to potrebna, drugič pa – in to je še bolj pomembno – se tako ali tako financira iz študentskega denarja in bi morala že iz tega razloga odgovarjati študentom,« z natančno začrtanimi cilji precej optimistično zaključuje Lategan.



»Škodo naj poravnajo odgovorni,« zahtevajo stanovalci Doma FDV

1€ ZA LAŽNO SOLIDARNOST

PRIPRAVILA: VIDA BOŽIČKO

FOTOGRAFIJA: VIDA BOŽIČKO

Na silvestrovo je v Domu FDV potekala zabava. »Nič takega,« bi lahko rekli, če ob tem ne bi nastala škoda, ocenjena na 600 evrov. Stanovalci so se ostro odzvali in naslovili na kupe pritožb na upravo domov. Zakaj? Ker tokrat za škodo ne bodo odgovarjali vsi! »Gre za enega redkih primerov, da so stanovalci od nas zahtevali, da škodo plača zgolj in samo krivec,« pojasnjuje Miroslav Krstić, ki pokriva področje požarne varnosti, in si ob tem želi, da bi se na podoben način reševalo več kršitev.

Kot odgovorni za nastalo škodo je bil prepoznan namestnik doma FDV, ki je organiziral silvestrsko zabavo in je v tistem času tudi opravljal funkcijo dežurnega. »Najprej je bil razrešen kot namestnik, naknadno pa je dobil odstop od nastanitvene pogodbe, na katero se je seveda pritožil, kar je tudi njegova pravica,« je Igor Brlek, vodja sektorja za študentska zadeve zavoda Študentski dom Ljubljana (ŠDL), opisal trenutno fazo postopka. Obtoženec pojasnjuje, da sam ni bil organizator omenjene zabave in da je kot dežurni svojo funkcijo opravljal vestno. »V času nastale škode sem bil na obhodu,« je povedal v zagovor in dodal, da se mu ne zdi prav, da so ga tako »linčali«. Trenutno pritožba poteka na 1. stopnji in je pri obravnavi direktorice, po besedah obtoženca pa se bo, če bo to potrebno, na 2. stopnji pitožil še na Svet zavoda ŠDL.

NAJUČINKOVITEJŠI JE KLIC NA CENTRALO

»Če naslednji dan nekdo pošlje besen mail, kjer jasno napiše, da ne bo odgovarjal za nastalo škodo, ob tem pa ne poda nobene informacije o tem, kdo je krivec, je ta pritožba neuporabna,« pojasnjuje Brlek in ob tem izreka pohvale stanovalcem Doma FDV, ki so posredovali obilico relevantnih podatkov, ki so jim pomagali, da so primer rešili na način, ki je po godu stanovalcem. »Potrebno je ukrepati takrat, ko se stvari dogajajo,« še opozarja in poudarja, da je najučinkovitejša rešitev takojšnji klic na centralo. V takem primeru pride varnostnik v dom in neposredno preveri, kaj se dogaja med stanovalci in kdo so vpleteni. »Še vedno pa med stanovalci žal prevladuje neka lažna solidarnost,« opozarja Miroslav Krstić, ki tak fenomen opaža že vrsto let. »Nobeden noče povedati, kdo je spraznil gasilni aparat, čeprav vsi vedo. Vseeno jim je. Raje vsi plačajo tisti en evro več na položnici.«

LETNI SEŠTEVEK MATERIALNE ŠKODE V UPADU

Brlek pojasnjuje, da kadar gre za škodo v sobah, izgubo ključev in podobno, to vedno plača posameznik, težave pa nastanejo, kadar govorimo o škodi v skupnih prostorih. Ta se v večini primerov razdeli med vse stanovalce doma. »Letošnji seštevki materialne škode je tokrat prvič po letu 2001 v upadu.« Skupni seštevki škode v vseh domovih za leto 2013 (vključena je tudi individualna škoda) tako znaša 44.483,76 evra, kar je za dobrih 4.800 evrov manj kot leto prej. »Razlog za upad je verjetno v zmanjšanju veselja do izpraznjevanja gasilnih aparatov,« pravi Brlek in opozori na podatek, da je 230 izpraznjenih aparatov iz leta 2012 padlo na 160 v letu 2013.

ZA VARNOST DOMA LAHKO NAJVEČ STORIJO ŠTUDENTJE Kljub letošnjim vidnim izboljšavam so na upravi vedno odprti za nove predloge, po besedah Brleka in Krstića pa sami najbolj stavijo na poudarjanje vloge in nalog dežurnega ter na to, da lahko za varnost doma največ naredijo študentje sami. »Že spoštovanje osnovnih pravil pripomore k zmanjšanju kršitev. Stanovalci, ki se pritožujejo, da so vhodna vrata odprta 24 ur na dan, so nemalokrat sami tisti, ki jih ne zapirajo. Že tukaj se začne odgovornost za skupno dobro,« pravi Brlek. »Imeli smo primere stanovalcev, ki so jim iz dežurne lože ukradli računalnik. Kaj lahko pričakujemo od takega človeka? Da bo on skrbel za varnost?« pa se o izpolnjevanju osnovnih nalog dežurnega sprašuje Krstić.

Na tem mestu je tudi relevantno vprašanje, kaj lahko pričakujemo od tako neodgovornega (zdaj že odstavljenega) namestnika. Primer iz Doma FDV le še potrjuje to, da so stanovalci tisti, ki določajo disciplino v domu, ki vodstvo izberejo in ga imajo, ne nazadnje, moč tudi odstaviti.



BEOGRAD EKSPRES



PRIPRAVILA: MIJA BÖN

FOTOGRAFIJI: MIJA BÖN



Že sama pot z avtobusom je precej razburljiva. Celo pot poslušam nemogoče zgodbe starih babušk. Prečkam dva mejna prehoda, kjer sredi noči množico strpajo iz avtobusa. No, na slovensko-hrvaškem prehodu niti ni sile, na mejnem prehodu za vstop in izstop iz Srbije pa povsem drugače. Peš greš skozi dvoje okenc, za izstop iz države pa sledi še pregled carine, katere nam je bila prizanešana.

Ura je pol šestih jutraj in prispeli smo v Beograd. Taksist naju, z zasoljeno ceno za kratko vožnjo, pripelje do apartmaja v strogem centru mesta. Ne zgubljava časa, poiščeva prvo pekarno na Svetogorski ulici – definitivno najboljšo pekarno v mestu! Polna energije se nato lahko odpraviva raziskovat mesto. Na robu starega mestnega jedra, na sočuju Save in Donave, leži največji beograjski park Kalemegdan. V njem se nahaja Beograjska trdnjava, ki je od leta 1967 članica UNESCO. Poleg se nahaja tudi vojni muzej na prostem. Na klopcah ob Pobedniku (Zmagovalcu), spomeniku, ki so ga postavili v spomin na Solunsko fronto, je krasen razgled na novi Beograd, sofoče ter Vojni otok. V parku se poleg spominskega obeležja v zahvalo Franciji in številnih spomenikov pomembnih ljudi ljubitelji šaha lahko usedejo in odigrava eno partijo. Že nekoliko utrujena odkorakava po Knez Mihajlovi ulici in si privoščiva kavo ob Narodnem muzeju. Prvi dan se prileže popoldanski počitek po le pičlih nekaj odsanih urah v nočnem času. Spotoma se ustaviva še v mali trgovinici ob najinem apartmaju in kupiva še zadnje steklenico Bip piva, ki so jo imeli na zalogi. To je pivo, ki ga izdeluje Beogradska industrija Piva in se ga naši očetje spominjajo kot sopotnika na poti v vojsko. Zvečer Skadarlija dobi svoj čar. V Tpu wewupa (Tri šešira) nama godejo ob polni mizi. Na njej se je znašlo šilce dunje, jelen pivo, čevapčiči s kajmakom in šobska solata, sladico pa sva si po obilnem obroku kar delila.

Po jutru se dan pozna, pravijo. Ustaviva se v Buregdžionici v neposredni bližini najinega stanovanja, kjer imajo vse vrste pit na grame. V teh dneh sva njihovi stranki dvakrat na dan, burek in jogurt kravica pa najin obvezni obrok. Ogledava si Skupščino, Stari in Novi dvor, stavbo pošte in obiščeva Istarski muzej Srbije. Obvezni del obiska Beograda je bil seveda odhod na Dedinje. Hiša cvetja je zadnje počivališče nekdanjega predsednika Josipa Broza Tita, ob njej se nahaja Muzej 25. maja s številnimi darili, ki jih je Tito dobil od visokih predstavnikov tujih držav. Do stadiona FK Partizan skočiva po majico in od koder se odpeljeva mimo ruševin generalštaba, poleg Vlade Republike Srbije, ki so ostale v opomin in spomin bombardiranja in grozot vojne. Hram svetog Save je bil še zadnji na sporedu za današnji dan. Gre za ogromno protestantsko cerkev, ki jo gradijo že sto let in še vedno ni končana. Za večerjo je 500 gramska pleskavica (predstavljaj si malo pico) v gostilni Majdan za ostalo družbo, seveda živečo v Beogradu, mala malica. Sama sem se, četudi sem še tak gurman, spotila že ob »mali« porciji.

Za nedeljsko jutranjo rekreacijo prepešačiva vse do novega Beograda. Na poti naletiva na težavo, ko želiva priti na most, ki povezuje stari in novi Beograd, saj je dvigalo z rečnega nabrežja do mostu zgolj za kolesarje. (Prvič v življenju vidim lift zgolj za kolesarje!) Kljub temu nama delavec dovoli, da stopiva v dvigalo s prvim kolesarjem. Mimo Parka prijateljstva, kjer je spomenik Večni ogenj, se sprehodiva do ogromne zgradbe – bivše Zvezne skupščine SFRJ, ki nas spomni na bivšo skupno državo.

Po treh dneh polna vtisov o gostoljubnih in temperamentnih domačinih, odlični hrani, v nekoliko povečanih količinah, med vračanjem domov ugotavljam, da bo tehtnica ob prihodu kazala kar nekaj kilogramov več, kot jih je bilo pred odhodom.

PORTUGALSKA – DEŽELA SONCA, MORJA, PALM IN FADA



PRIPRAVILA: ROMANA VANTUR

FOTOGRAFIJE: ROMANA VANTUR

»Próxima estação: Saldanha, ha correspondencia con linha vermelha e linha amarela,« je bil najpogostejši in moj najbolj priljubljeni portugalski stavek na podzemnem metroju, s katerim sem se vsakodnevno prevažala po dvomilijonski prestolnici evropskega zahoda in s katerim je prijeten ženski glas v melodični portugalščini napovedoval naslednjo postajo, imenovano Saldanha – del mesta, kjer sem bila »doma« na svoji polletni dogodivščini v tujini. Če sem čisto iskrena, me ob tem kar prevzame nostalgija in pošastna želja po tem, da takoj ta trenutek spakiram kufre, sedem na letalo in se podam nazaj v tiste tople kraje ...

Mesto, ki nikoli ne spi, ponuja številne mestne znamenitosti, zelene površine, parke, ogromne nakupovalne centre, galerije in muzeje, katerih vstop je ob koncih fedna prost, številne cerkve in katedrale, živahno nočno življenje, tako da te celoten ulični utrip mimogrede potegne vase in pusti pri slehernem obiskovalcu edinstven pečat.

Potep po mestnem jedru obiskovalcu takoj ponudi razkošen pogled na tradicionalno mestno infrastrukturo, elegantne, stiskajoče se barvne stavbe in zgradbe v starodavnih slogih, ki so odsev zgodovinskega dogajanja, na katerega so

Portugalci zelo ponosni in se jo tudi trudijo ohraniti. Hkrati se začuti pridih modernih skulptur, umetniških vzorcev tlakovanih ulic, številne Pastelarie (nekakšne pekarnice) in manjši gostinski lokalčki v enem, ki se kar vrstijo za vsemi vogali ulic in ponujajo pravo portugalsko kavo (najbolj priljubljen je mini espresso ali Bica) ter značilno, okusno portugalsko pecivo Pasteis de nata. Ulični umetniki so tako rekoč mestni inventar, ki s svojimi ustvarjalnimi idejami, od plesa, petja in igranja na tradicionalna glasbila, popestrijo mestni vsakdan mimoidočih. Tekom pohajkovanja po mestnem centru se splača zaviti še na ulico Rua de Santa Justa, kjer se nahaja dvigalo Elevador de Santa Justa, ki vas popelje nad mestne stavbe in ponudi zavirljiv pogled na mestno dogajanje.

Sicer je glavno transportno sredstvo po prestolnici podzemni metro, s katerim si lahko v pičle dobre pol ure z enega konca mesta na drugem. Postaje podzemnega metroja so spet zgodba zase, saj vsako krasi drugačna umetniška nota. Na stenah najdemo številne umetniške fotografije ljudi, pokrajini ali živali, ploščice s črkami portugalskih verzov in misli ter stebre različnih oblik in barv. Lani je podzemna mreža, po barvah poimenovanih širih linij, pridobila novo postajo: Aeroporto, ki se nahaja pod lizbonskim ogromnim letališčem na enem koncu rdeče linije/Linha Amarela in obiskovalcem takoj omogoči skok na podzemno železnico namesto iskanja pravega mestnega avtobusa ali taksija. Ena od osrednjih znamenitosti centra je še edini vozeči tramvaj, Tram 10, ki vozi po mestnem jedru turiste vse do na manjšem hribu nahajajočega se gradu, Castelo São Jorge. Razgled z njega ponudi čudovito panoramsko sliko mesta, ob kateri se zaveš, da je Lizbona resnično ogromno, elegantno mesto.

Tik pod vznožjem gradu se nahaja poseben stari mestni del, Alfama, labirint nelogično razporejenih ulic, v katerem še kak domačin zaide s prave poti in kjer se nahajajo številni stari lokali in restavracije, po ulicah pa odzvanjajo tradicionalni zvoki fada. Fado je starodavna portugalska glasbena zvrst, kjer rahlo otožno in melanholično melodijo pevke spremljajo igralci brenkal, predvsem kitar. Zgodba nastanka fada sega v čas, ko so portugalska dekleta ob morju čakala in mislila na svoje može – pomorske, da bi se z oceana vrnili živi in zdravi ter ob tem prepevale pesmi. Najslavnejša portugalska pevka fada je Amalia Rodrigues. Mimogrede za vse navdušence rock glasbe priporočam portugalske glasbene skupine Xutos & Pontapés, Toranja, Pontos Negros, Moonspell, ...

Cais do Sodre pa je tudi železniška postaja, kjer vas vlak popelje vzdolž reke vse do oceanske obale, kjer lahko izbirate med obiskom številnih, greha vrednih peščenih plaž. Estoril je nekoliko manjša plaža, na robu katere je postavljen zanimiv grad. Carcavelos je dolga plaža z bučnimi valovi, primerna za surfanje. Najdaljša, 20 km dolga plaža, pa se imenuje Costa da Caparica in se nahaja na drugi strani delte. Na koncu je tu še eksotično mestece Cascais, s številnimi manjšimi plažami, pristaniščem in številnimi hoteli. V Cascaisu lahko presedete na avtobus, ki vozi na najzahodnejšo točko Evrope, rt Cabo da Roca, ki ga od daljne Amerike loči le ogromna površina mrzlega Atlantika. Za vse, ki ste se tekom vrstic navdušili nad dopustom na Portugalskem, naj poudarim, da ocean dosega nekje okrog 15 do največ 20 stopinj, voda pa je najtoplejša septembra. Poletje je večino leta. Spomnim se, da sem še sredi oktobra skakala naokrog v kratkih hlačah, saj so se stopinje še vedno gibale okrog 30.

Kultura in portugalski vsakdan sta vsekakor razgibana in malce drugačna kot pri nas. Ne pravijo zastoj, da so Portugalci nočni ljudje, saj delovni dan tam poteka po drugačnih tirih. Trgovine, lokali, pošte in vse ostale javne ustanove se zjutraj odprejo ob 9.00 uri ali celo še kakšno uro kasneje ter so odprti tja do dopoldneva, ko je čas za kosilo. Od 12.00 do 14.00 je zato večina zaprta, napolnijo pa se restavracije in lokali, ki ponujajo dobrote za pod zob. Po kosilu, ob 14. uri se delavci vrnejo na delovna mesta ter zaključijo z delom okrog 18. ure. Potem se zvečer tipična portugalska družina končno v celoti zbere doma ob obilni večerji, ki je za njih glavni brok dneva. Večerja namreč obsega juho, glavno jed, sladico ter kakšno kapljico dobrega rdečega portugalskega vina.

Kulinarika je zanimiva in pestra. Ker je Portugalska pretežno morska država, tukaj ne manjka morskih dobrot, od katerih je najslavnejša bacalhau, morska riba, ki jo portugalske ovase (babice) znajo pripraviti na tisoč in en način. Zanimivo je, da Portugalci kot prilogo velikokrat namesto pomfrija ponudijo kar čips iz vrečke, največji greh pa se jim zdi mešanje vina s katerokoli drugo, bodisi alkoholno ali nealkoholno, pijačo. Portugalska vina so bolj sladka od slovenskih ter vsebujejo visoke promite alkohola. Najbolj znano vino je portovec iz Porta, kjer je ena od značilnosti znana vinska klet, Caves do vinho do Porto, Calem. Iz Porta prihaja še znana jed francesinha, ki je sestavljena iz plasti kruha in mesa, na vrhu pa je obložena s sirom in prelita z rahlo pikantno omako. Jed običajno servirajo z ocvrtim krompirčkom. Poleg

vin je priljubljena pijača tudi pivo. Dve znamki piva, ki sta konkurenta, podobno kot Laško in Union, sta Sagres, meni ljubši, in Superbock.

Pri kulinariki pa moramo seveda omeniti tudi portugalsko pecivo, Pasteis de nata, ki se prav fino poda k jutranjemu kafetkanju na balkonu pod portugalskim soncem. To so majhni kolački v obliki mafinov, katerih biskvit je podoben nekakšnemu pudingu iz rumenjakov in je na vrhu zlato zapečen in po želji potresen s sladkorjem in prahu. Mhmm, naravnost odlični so! In ker sama poleg sladkosnedih ljudi spadam tudi med kofeinske odvisnike, moram tukaj omeniti še pravo portugalsko kavo. Ta je za razliko od naše bolj grenka. Pravi izziv predstavlja v trgovinskem oddelku s kavami najti eno normalno mleto kavo, saj imajo vse kave gromozanska kavna zrna. Ko sem prvič v trgovini kupovala kavo, sem se obrnila kar na prijazno domačinko, ki sem ji, takrat še v svoji polomljeni portugalščini, razložila, da iščem kavo z najdrobnejšimi zrnici. Nasmehnila se je in mi na koncu police pokazala zavitke Sicalovih kav, ki so najboljši približek našega Barcaffeja.

»Zanimivo je, da Portugalci kot prilogo velikokrat namesto pomfrija ponudijo kar čips iz vrečke, največji greh pa se jim zdi mešanje vina s katerokoli drugo, bodisi alkoholno ali nealkoholno, pijačo.«

Portugalci so resnično zelo prijazni in odprti ljudje. Ljudem okrog sebe dajejo pozitivne vibracije, njihovi pristni nasmeški pa so nekaj posebnega. Prve dni, ko sem z zemljevidom v roki favala po neznanih ulicah in iskala stavbo ESN (Erasmus student network), je do mene sam pristopil gospod srednjih let in me vprašal, ali potrebujem pomoč. Gesta, ki se mi je zdela vljudna, topla in pristna obenem, mi je že na začetku dala vedeti, da je družba tam drugačna. In ne samo prijaznost, zdi se, da Portugalci enostavno znajo uživati v dnevu in cenijo tiste drobne stvari, na katere hiteči mimoidoči v slovenski prestolnici enostavno pozabljajo.

Lizbona pa ni edino ogleda vredno portugalsko mesto, je pa odlična iztočnica za načrtovanje izleta v kakšno od drugih mest severneje ali južneje. Potep po Portugalski, razgibani deželi, ponuja za vsakogar nekaj. Zatorej, pot pod noge in pogumno novim dogodivščinam naproti. Boa sorte!

»Zdi se, da Portugalci enostavno znajo uživati v dnevu in cenijo tiste drobne stvari, na katere hiteči mimoidoči v slovenski prestolnici enostavno pozabljajo.«

The mystery of Slovenian language

SLOVENE LITERARY LANGUAGE »TO BE OR NOT TO BE?«



PREPARED: KATJA HUMAR

Before we ask ourselves how to speak Slovenian, we have to ask what exactly the true Slovenian language is.

Slovenščina (Slovene language) is one of the Indo-European languages; it was formed from the pre-slavic language, which was divided into specific Slavic languages. The 31st of October, is another free day for happy Slovenians, because we celebrate the reformation day, which reminds us on **Primož Trubar**, a special man who wrote the first Slovenian book. Nowadays the title Slovenian language stands for the Slovene literary language as well as the title for all the dialects (and there are many) that were spoken and are spoken by Slovenian people.

If I tell you the brutal truth, you can spend all your days learning Slovene and when you will finally feel like the master of linguistic, the reality will quickly transform your racket from space back to the earth, back to Slovenia. There is a very big problem with Slovenian language! And this problem is that no one does really speak it, except for some writers, poets and occasionally some teachers, and professors.

So how do people of Slovenia communicate? Well, some of them cannot, but mostly everyone speaks in some sort of dialect or slang or jargon. Actually it is impossible to count all the dialects in Slovenia, because every small village has its own language.

SO WHY BOTHER?

Do not worry, maybe it sounds a little scary when you have your first date with the Slovenian language, but not even Slovenians can always understand each other.

TO RAISE YOUR SPIRIT, HERE ARE SOME POSITIVE ANSWERS ON THE QUESTION ABOVE:

You feel smarter. Speaking a language that is spoken just by 2,3 million people makes you feel special, and you can easily gossip in other countries.

People will appreciate your struggle and knowing some basic words will help you start a conversation.

Some wrong uses of the words will help you get more Slovenian friends even quicker.

You can sing pretty good with it.

Otherwise if you are not the most talented person when it comes to languages or you just cannot learn Slovene, the majority of Slovenian people here speak at least English, if not some other foreign language. You might even feel quite at home when walking on the streets of Ljubljana and hearing some form of sloven-english slash Serbian slang.

SLOVENIAN LANGUAGE 101

THE BASIC THAT YOU NEED TO KNOW

SAYING HALLO:

FORMAL: **Lep pozdrav; Pozdravljeni** ...

INFORMAL: **Oj; Oo** (the duration of the sound o depends on how long you didn't see the person and on how well you know that person); **Zdravo; Živijo; Čau** ...

SAYING GOODBYE:

In the morning:

FORMAL: **Dobro jutro** (Good morning)

INFORMAL: **A je že popoldan?** (Good morning)

In the afternoon:

Dober dan (Good afternoon)

In the evening:

FORMAL: **Dober večer** (Good evening)

INFORMAL: **Kam gremo?** (Good evening)

INTERNATIONAL: **Party!**

THE MOST USEFUL PHRASES:

Kako si? (How are you?)

Kaj bomo jedli? (What will we eat?)

Kaj bomo pili? (What will we drink?)

Kje je Parlament? (Where is Parliament?)

Na zdravje! (Cheers!)

Kje je moja fakulteta? (Where is my faculty?)

Tristo kosmatih! (Slovenian bad word!)

We asked Erasmus students

SHOULD I STAY OR SHOULD I GO?



PREPARED: KATJA HUMAR

PHOTOS: KATJA HUMAR

Erasmus. A big step in one student life. Step into a new world, without your parents, without your native language, without your way concept of time. It's that time when you have been given a chance to really handle your own life, your problems and it's the time when you can test your limits. Are you ready? Should you make it or not? We asked some of this year's happy Erasmus to tell us why did they decide to go study abroad.

SILA CELIK (Turkey)

I always wanted to go abroad. In Turkey it is hard to get a VIZA for Europe, but this was a great chance to go to a new country, travel around Europe, improve my language, make new friends and of course – party. I was finally able to see new things and get so much new »life knowledge«. This was one of my best decisions and an experience that made me a better person and brought me so many moments that will stay in my heart for ever.



SIMON VAN DER BURGT (Netherlands)

I was already on Erasmus exchange last year in France. After I came back home, I had a pretty hard post-Erasmus depression, so I applied to an inter ship in another country and here I am. I think that this experience changes you as a whole person, your way of looking on the world, you grow and you see that the world is the best school. You also meet so many people, who think alike and you do so many crazy things that you should not do at home.



ASLI KARAKAYA (Turkey)

I heard people say Erasmus is orgasmus, joke. I wanted to go to Erasmus because I want to travel, party, meet new friends. I wanted to improve my English and I learned many new things, I went travel alone, I pay the bills, I cooked Turkish food for my new friends, and I tried food from other countries. I recommend this experience to everybody!

ANDREW SOMERVILLE (United Kingdom)

I didn't really have a choice, because I study foreign languages and in England it is necessary to do one year abroad in a country that speaks the language you are studying. I think it is great, because I have improved my language skills in last 4 months more than in two years of University. But beside this I met so many people, so many cultures, had the best parties in my life and it is still not the end.



BANU CİNAR (Turkey)

I choose Erasmus mainly because of my passion for travelling. I enjoy living in a new culture and I got a great chance to know it on a deeper level. I also made so many new friends, and now I have even more places to visit when we all turn back to our old homes. I like the differences in education, and living in a new country is some kind of a challenge that made me a bigger person.



ERASMUSOMANIJA



PRIPRAVIL: MATEVŽ POLAJNAR



Izpitno obdobje se je izteklo, ocene so takšne, kot so, zamere do profesorjev pa trenutno najbolj goreče. Februarsko veselje ob obilici snega pomaga pozabiti na tegobe naporenega študentskega meseca. Je pa svečan tudi mesec, ko se nekateri študentje mrzlično odločamo, kam za vruga bomo prihodnje leto odšli študirat. Tako je, govorim o študentski izmenjavi oziroma t. i. programu Erasmus.

Nedvomno ste zasledili že kakšno poročilo, kolumno ali članek, kjer študentje opisujejo svoje izkušnje širom Evrope. Priprava na odhod se začne že veliko prej, kar nerad ugotavljam tudi sam. Zatakne se že pri prvi oviri – izbiri fakultet in študijskih programov. Vsak izmed bodočih »Erasmovcev« ima ponavadi neko okvirno idejo, v kateri državi bi s študijem nadaljeval, vendar mora pri tem upoštevati svojo povprečno oceno, svojo študijsko smer in svoje finančne zmožnosti. Študent lahko izbere tri željene fakultete. V primeru, da na nobeno ni sprejet, mu matična fakulteta ponudi vsa preostala nezasedena mesta. Študent lahko te fakultete zavrne, čeprav se to zgodi redko, saj Erasmovci ponavadi rečejo: »Važen sam, da nekam grem!«

Sam se najbolj nagibam k odhodu na sever Evrope. Nema lokrat se mi zgodi, da nekaj prostih minut za računalnikom posvetim brskanju po spletnih straneh svojih bodočih fakultet. Skandinavija je žal predraga, so pa toliko bolj dostopne baltske države, še najbolj pa me, finančno in jezikovno, mika Poljska. Pravega dela se še nisem lotil, saj znova odlagam neprijetno papirologijo. Nanjo me vedno opozarjajo nekdanji Erasmovci, katerim je največ težav povzročalo ravno izpolnjevanje vseh obrazcev. Včasih je zato kriv tudi rahel dvom, ki se mi pojavi ob misli, da bi zapustil svoj dom za skoraj pol leta. Znajdem se v miselnem tehtanju možnosti, v katerem vsakič prevlada odočitev za odhod.

Na vprašanje, kaj od izmenjave pričakujem, niti ne znam odgovoriti. V klišejskih odgovorih se ponavadi znajdejo mednarodne izkušnje, učenje tujega jezika, nova poznanstva in reference. Seveda je vse to lepo in prav, vendar ne verjamem, da so to glavni razlogi, da se študentje odpravimo v svet. Prijetne so tudi izvenštudijske aktivnosti – zabave, izleti in sprehodi po priljubljenih turističnih točkah izbranega mesta. Poleg vsega tega pa se študentje še precej bolj kot v Ljubljani naučimo živeti sami, brez pomoči staršev, ki so lahko oddaljeni tudi več sto kilometrov. Izmenjava pa vseeno ni kakšen babbav, ki bi se ga morali z vsemi štirimi otepati, pač pa edinstvena priložnost, da izpolnimo vse tiste »klišejske« zadeve in pridobimo unikatno izkušnjo.

ŽEGNAJ DO NASTEPNEGO RAZU!

VOĐA, OGLJKOVI HIDRATI, BELJAKOVINE, MAŠČOBE, VLAKNINE, VITAMINI IN MINERALI



PRIPRAVILA: NASTJA CINZIA HROBAT

Včasih me je groza, ko v revijah za študente zasledim takšne in podobne nasvete, kako preživeti izpitno obdobje.

V prvem letniku (kje je že to?) sem si kot nadobudna brucka celo izpisala nekatera priporočila, ki so mi v končnem bolj škodila, kot koristila. »Naroči si dostavo pice in se tisti mesec malce bolj zabubi v sobo,« se je glasilo eno izmed »zlatih«. Kot si lahko predstavljate, so številke na moji tehtnici sunkovito poskočile, tiste v spletnem indeksu pa ravno obratno. Počasi se v življenje študenta, katerega glavno kurivo je predelana hrana, prikradejo debelost, depresija in nejevolja. Nihče nas ne uči, kako poskrbeti zase, to lahko najbolje storimo sami. Imamo pa to srečo, da smo vrženi v vodo, iz katere moramo splavati. Če bi živeli v zavetju staršev, bi bila samostojnost še vedno le beseda na papirju. Stvari moramo torej prej ali slej vzeti v svoje roke. Poučiti se moramo, kaj je zdrava hrana in kaj so zdrave navade. V naslovu sem naštela glavne skupine hranil, ki jih vsak dan potrebujemo. Ti so danes moji najboljši prijatelji, ki me brčnejo v rit, ko se mi ne da, mi pomagajo do dobre volje, ko nisem najbolj uspešna, in skrbijo za moje telo. Občasno me premami čokolada, v vseh mogočih oblikah in okusih, in takrat si jo privoščim. Tako je prav, a prav je tudi, da jemo z glavo oziroma po premisleku. Ne pustimo se »lačnim očalom« prehranske industrije, saj smo vendarle temelj inteligence.



RED BULL CAN YOU MAKE IT?

Sploh obstaja kdo, ki si do tega trenutka v življenju že vsaj enkrat ni rekel:

»TREBA BO NA EUROTRIP«?

Za odgovor na to vprašanje bi bila po vseh pravilih potrebna natančna javnomnenjska raziskava slovenske mladeži, a tudi brez tega lahko s čisto vestjo sklepamo, da takih, ki še niso razmišljali o pohajkovanju po stari celini, ni prav veliko – svetovljanstvo in avanturizem namreč narodu na sončni strani Alp boja krožita po žilah.

Misija »EUROTRIP« se ponavadi začne dva ali tri mesece pred odhodom, ko si skupina prijateljev naredi načrt: »Ok ... zdajle bomo celo poletje delali prek študenta, nato pa nahrbtnik na rame in akcija.« Štirinajst dni pred »D-dnevom« se mrzlično vrstijo obiski babic, dedkov, tet, stricev in vsem po vrsti se razlaga, kako uspešno je bil opravljen letnik ter da je potovalna denarnica še malo tanka za prihajajočo evropsko avanturo. Na koncu sta ves trud poletnega dela in radodarnost ožjega/širšega sorodstva pospravljena v denarnico in pot se lahko začne. Debelina denarnice pa še zdaleč ni pogoj za popotovanje, polno dogodivščin, prej nasprotno!

Danes si večina niti ne predstavlja, da bi se na pot odpravili brez telefona, kaj šele brez denarja. To bi zares predstavljalo pravi izziv ...

Prav ta izziv predstavlja rdečo nit projekta RED BULL CAN YOU MAKE IT. V začetku aprila bo vprašanje postavljeno 100 ekipam iz vsega sveta, ki se bodo iz različnih evropskih mest odpravili na enotedensko, 1000 kilometrov dolgo pot, proti cilju v Berlinu. Pravila so preprosta: edina dovoljena valuta je pločevinka Red Bulla. Če želijo cilj doseči v sedmih dneh, bodo udeleženci morali uporabiti vsa svoja pogajalska znanja in pločevinke zamenjati za prevoz, spanje, hrano – vse, kar jim bo pomagalo doseči Berlin.

K izzivu bodo povabljene tudi ekipe iz Slovenije! Kako do prijave, si je moč prebrati na spletni strani www.redbullcanyoumakeit.com.

CAN YOU MAKE IT?

RAZVEDRILO



SUDOKU

1			3	7	6			4
7								5
6		8	4	5	1	3		9
			7	6	9			
		3		2		8		
			1	3	8			
4		1	6	8	7	5		2
3								6
5			9	1	3			8

REBUS

FREE



+ R

4

A

Y +



REŠITEV:



www.facebook.com/nasvojizemlji

www.zavod-solt.si

Jezikovni
strokovni
in športni
ter inštrukcije

TEČAJI



LANGUAGE CAFÉ - JEZIKOVNA KAVARNA

Se želiš načiti nov jezik in izboljšati svoje znanje z naravnimi govorci, ki živijo, študirajo ali delajo blizu tebe?
V jezikovni kavarni gre za neformalno učenje jezikov, spoznavanje ljudi in njihovih kultur, sklepanje mednarodnih
poznanstev in zabavno preživljanje prostega časa.

**Najdete nas v študentskem naselju v Rožni dolini (blok 7),
ter na Vojkovi ulici 63 za Bežigradom**